

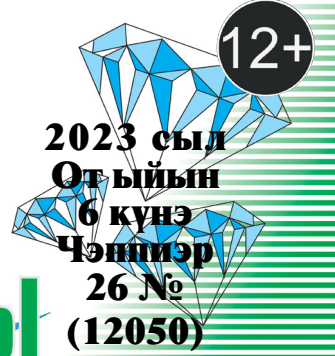

ХАҢЫАТ
1937 СЫЛТАН
ТАХСАР

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НЬУРБА УЛУУХУН ХАҢЫАТА

НЬУРБА

ОГНИ НЬУРБЫ

ТЭРИЙЭЭЧЧИЛЭР: СР Правительствота, Ньурба улуунун «Ньурба» («Огни Ньурбы») хаһыат редакцията» автономнай тэрилтэ

– Редактор колонката –

Дорооболорун, күүдү ааҕааччыларбыт!
От ыйын 1 күнэ СӨ Ил Дархана Айсен Николаев ыйаабынан 2020 сылтан Национальнай бэчээт күнүнэн бигэрэммитэ. "Ньурба" - "Огни Ньурбы" хаһыаттан бэс ыйын 26-29 күннэригэр "Районные медиа. Новый уровень. (медиаменеджмент, нетворкинг и экспертная журналистика для районных редакций)" дьээн ааттаах сэмминэргэ шеф-редактор Лариса Дорофеева, 1 категориялаах редактор Геннадий Антонов, саҕа үлэһипит 1 категориялаах редактор Акулина Семенова буолан кыттыыны ылан кэлибит.
Сайынны саамай куйаас күннэр саҕылаан турар кэмнэригэр 3 күн устата сарсыарда 9 чаастан кизэ 18 чааска диэри араас куораттан ынырыллан кэлбит экспертэр, Москвага суруналыыстыка факультетын доцента лекция аахтылар. Итиннэ сэрэгэ СӨ Ил Дархана Айсен Сергеевич Николаевы кытары улуус хаһыаттарын үлэһиттэрэ кыттыылаах көрсүһүү буолла. Мин Айсен Сергеевичка ыйыты биэрдим. Ол курдук, билигин дьон-сэргэ өйүн-санаа-

тын духуобунас, төрүт үгэспит, тылбыт, итэҕэлбит өттүгэр ууран эрэрин бэлиэтээн эттим. Билигин, чуолаан бу анал байыаннай дьайыы буола турар кэмгэр, саха дьоно бэйэбит санаабытын сааһыланар, өйбүтүн-санаабытын түмэр, алгыс ылар анал сирбит наадата арылхайдык көһүннэ. Маны тэнгэ төрүт культуурабытын үйэтитэр Олонхо ситимин дьылэрин 10 улууска тутар туһунан дьаһалга биһиги Ньурбабыт улууна эмиэ кирибит. Бу ис хоһооннорун тутулууга Айсен Сергеевич бэйэтэ туюх санаалаабын этэригэр көрдөспүтүм.
Үс күннээх үөрэхпит Национальнай бэчээт күнүгэр аанаммыт ыйаабынан түмүктэннэ. Биһиги хаһыат кизэн туттар суруналыыһа Геннадий Антонов СӨ инновация, цифровой сайдыы уонна инфокоммуникационной технология министриэтибэтин Бочуоттаах грамотатынан наҕараадаланна. Сыралаах үлэтэ сыаналаммытынан биһир идэлээхтэрин аатыттан эбэрдэбитин тиэрдэбит. Миэхэ миинистир Махтал суругун туттардылар.
Төрүт күн устата атын улуус хаһыатын үлэһиттэрин кытары санаа атастанан, алтыһан, элбэх сананы би-

лэн, үөрэнэн кэлибит. Инньэ гынан инникитин даҕаны элбэх уларыйыылар, саҕа саҕалааһыннар баар буолуохтара.
Биһиги уруккута "Ньурба" - сахалыы, "Огни Ньурбы" - нууччалыы тылынан икки хаһыат тахсар эбит буоллабына, 2022 сылтан 12 балаһанан икки тылынан биһир хаһыат тахсар. Сахалыы матырыйаал, биллэн турар, баһылар өттө буолар.
Манна сахалыы тылынан суруйар биһиги хаһыаппыт уопсастыбаннай кэрэспэдиэннэрибит кылааттара улахан. Хойутаан да буоллар, кинилэри бэлиэтээн ааһарбыт наада. Ол курдук, Афанасий Иванов, Мария Николаева, Мирослава Иванова, Вера Соловьева, Мария Николаева, Валентина Сартаева, Григорий Седалищев, Айталина Камилова онтон да атыттар ураты көрүүлээх, буочардаах дьон хаһыаппыт хас биһирдэи нүөмэрин кизэртэллэр.
Төһө даҕаны билигин Интернет бальсханлык сайда турар кэмэ буоллар, хаһыаппыт эмиэ кэми кытары тэнгэ хардыылаан, ааҕааччытын, кэрэхсэччитин ахсаана элбии турарыттан сэ-мээр үөрэбит.

Лена ПЕТРОВА.

– Оттооһун-2023 –

Былаан быһыытынан үлэлибит

Улуустаабы тыа хаһаайыстыбатын Департаменын салайааччыта Леонид Владимирович Ушканов сайынны үлэлэр уонна окко кириин үлэтин туһунан билиһиннэрдэ.

- Ыһы үлэтэ түмүктэннэ. Хаалбыт күннэргэ Ньурбатаабы "МТС-Агро" 90-ча гааба сенажка туттулар бурдугу, күөх маассаны ыһар. "Ньурбатаабы кормовой хампаанна" ХЭО 250 гаа-лаах сиргэ бурдугу ыста. Былырын уонна иллэрээ сыллаахха ыспыт отторуттан сиэмэтин хомуйан баран, отун удамыр сыанага нэһилиэнньэбэ батараар былааннаах.
"Күндээдэ" агрофирма 250 гааба күөх маассаны, атыттарын күһүн сиилэскэ дьээн ыспыта. Атын бааһынай хаһаайыстыбалар сиилэһи, сенаһы ыспытара.
Быйыл оройуон үрдүнэн былаан быһыытынан 32240 тонна от оттонохтоох, 1400 тонна сиилэс, 600 тонна сенаж бэлэмнэнниллэхтээх. Ааспыт сыллаабыны кытта тэннээтэххэ, былааммыт арыычча абыйах. Былырынныгы былаан 33500 тонна от этэ.
От ыйын 4 күнүгэр улус дьаһалта-тыгар нэһилиэк баһылыктара, тыа ха-

һаайыстыбатын исписэлиистэрэ кыттыылаах окко кириингэ аналлаах мун-ных буолла. Нэһилиэк баһылыктара от үүнүүтэ ортоһуор, быйылыгы окко былааны толороорго дьулуһуохтук диил-лэр. Үөдэй, Маар, Антоновка, Ньурба-чаан, Акана, Дьаархан, Маалькай нэ-һилиэктэр ходоһалара ууга сыгалларын туһунан иһитиннэрдилэр. Төһө кыал-ларынан аҕардас тизхиникэнэн от-тообокко, ууга сытар сирдэри урукку-луу илиинэн оттуурга сүбэлэстибит.
Билинни туругунан урбаанньыт Анатолий Степанов "Туймаада" аты

кинигэр окко туттарга Кэмпэндээйи туһунан атылыбыр. 1 киилэтэ 26 солкуобай, биһир куула 1300 солкуобайга тэннэхэр, ону туһанахпытын сөп. Уопсай улуус үрдүнэн балаһыанньаны этэр буоллаахха, от үүнүүтэ ортоһуор.
Быйыл аһыка урукку дьыллардаа-бар аҕыйах буолан биэрдэ. Аһыка утары үлэ ытылыһа. "Ньурбатаабы кормовой хампаанна" ХЭО Таркаа-йга Киирэп нэһилигэр аһыка баар сирдэрин эмтэтилэр.
Бүгүнгү туругунан чааһынай ха-һаайыстыбалаахтар Антоновкаба уо.д.а. нэһилиэктэргэ биһирдиилээн окко киирэн эрэллэр. Сайын өлгөм оту ыларга, отторо ууга былдыаммыттарга былаан быһыытынан үлэлэһибит, - дьээн Леонид Владимирович түмүктээ-тэ.
Сайынны от үлэтэ күнтэн-дьылтан тутулууга атын сибээстээн, өлгөм үүнүүнү ыларга тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ, биһирдиилээн дьон окко турунан эрэллэр. Сир быйаннаах, киһи сатабыллаах диэбиккэ дылы, барыта күһүн биллибэ, онуоха диэри бириэмэ баар.

Антонина СЕМЕНОВА.

– Быһыыры сулууспа –

Сүппүт киһини бумулар

От ыйын 4 күнүгэр ыал-лы сьгар Сунтаар улуунугар өнүрүк куйаас сатыылаан турдабына 13 хонук устата ойуурга муна сылдыбыт 1958 с. төрүүх Владимир Григорьев көстүбүтүн туһунан үөрүүлээх сонун республика-ны тэлийэ көттө.
Көрдөөһүнгэ Сунтаар улуунун Быһыыры сулуус-пата бэс ыйын 29 күнүгэр кыттыһар уонна от ыйын 3 күнүгэр Ньурба улуунун Быһыыры сулууспатын кө-мөҕө ынырар. От ыйын 3 күнүгэр байыастар сар-сыарда 09:31 ч көрдүүр үлэбэ

кыттыспытынан бараллар уонна күнүс 15:43 ч Бараах Элгээнэ дьээн Сунтаартан 4 км тэйиччи сьгар сиртэн сүппүт киһилэрин булаллар.
Билинни туругунан Григорьев В.Д. турута этэннэ.
Көрдөөһүнгэ барыта 94 киһи баҕа өтүнэн, 6 Быһы-һыыр этэрээт байыастара, кинилэртэн 4-дэ Ньурбалар, 1 вездеход туттуллубут.
Күндү биһир дойдулаах-тарбыт, сайынны кэмгэ, чуолаан сөтүө кэмгэр, оҕо-лоргутун, аҕам саастаах чу-гас дьонгутун көрө сьл-дыыҥ.
Лена ПЕТРОВА.

– СВО –

Анал эпэрээссийэбэ улуус кыттыыта

Ыам ыйыгар байыаннай сулууспалаахтары ойүүр Фондаба 1 290 060 солк. кирибит эбит буоллабына, бэс ыйыгар Ньурба 1 №-дээх оскуолатын 1977 сыллаахха 10 "г" кылааһын бүтэрбит выпускниктарыттан 9 708 солк. көмө харчы кирибит.
От ыйыгар билинни ту-ругунан эмиэ киирэ илик. Фондаба 2023 сылга барыта 4 038 825,77 кирибиттэн, бу сьл от ыйын 05 күнү-нээби туругунан 114 394,73 солк баар. Бэс ыйыгар 692 630 солк. үкэс байыаннай сулууспалаахтар дьээ кэр-гэттиригэр материалнай

көмө быһыытынан барбыт.
Бу күннэргэ биһиги биһир дойдулаахтарбыт, байыан-най сулууспалаах уолаттар-быт урдүк наҕараадаба ти-гистилэр.
Альберт Чочанов Украй-наба анал эпэрээссийэ кэ-мигэр хорсун быһыыны онорбутун иһин "Эр санаа уордыанынан" (Орден Мужества), Владислав Семенов "Георгиевская кириэс" уор-дыанынан наҕараадаланна-лар.
Уолаттар байыаннай дьа-йыы саҕаланыаһыттан дой-дуларын көмүскэлигэр ту-руммуттара.
Бэйэбит информ.

Бүгүнгү нүөмэргэ:

Акана бибилэтиэкэтигэр Куххата Баһылай аатын ингэрдиэр

стр. 2

Ивановтар дьээ кэргэн 50 сьл биригэ

стр. 3

Бэриниилээх үлэһит Матрена Габышева

стр. 4

10 төгүл дьоллоох ийэ

стр. 5

Биһиги хаһыаппыт Хорулаба ыалдыттыыр

стр. 6

– Улуус сонуннара –

**Бииртэн
биир эбэрдэ**

Бу күннэргэ Антоновка киэн тутта, үөрэ кэспирэ үгүс буолла.

Ол курдук, анал байыаннай дьайыыга сылдыар биир дойдулаахпыт Владислав Семенов хорсун быһыы иһин "Георгиевский крест" уордьанынан, СВО кыттыылааба Михаил Тогонохов Сэбиэскэй Союус Геройа Федор Попов аатынан ыччаты патриотической иитиигэ общественной үлэтин иһин "Сердце патриота" мэтээлинэн бэлиэтэннилэр. Бу улахан сыанабыл!

Чурапчы улууһугар ытыллыбыт XIX өрөспүүбүлүкэтээби педагогической ярмаркаба "Ромашка" уһуйаан кытынна. Иитээччилэр Наталья Николаевна Жиркова, Христина Александровна Захарова улуус хамаандатыгар киирсэн квест-оонньууга I м., Татьяна Ивановна Протопопова методической разработка күрбэр III м. буоллулар. Ону таһынан Владислав Аркадьевич Егоров салайааччылаах бырайыак Анаабыр улуунун үөрэбирии управлениытын гранын тутта.

Аны туран туйгун үөрэхтээхтэр бааллар. А.Д. Макарова аатынан Дьокуускайдаабы култуура уонна ускуустуба колледжын Алексей Иванов кыһыл дипломнаах, А.Н. Чусовской аатынан Ньурбатаабы техническэй лицейи Элеонора Афанасьева кыһыл көмүс мэтээлинэн бүтүрдилэр.

Өссө биир үөрүүнэн буолла тумус туттар аба саастаахпыт Мария Петровна Семенованы 90 сааһынан эбэрдэлээн дойдуну президентин, өрөспүүбүлүкэ Ил Дарханын суруктарын туттарыта буолла. Бу курдук бииртэн биир үөрүү, эбэрдэттэн

эбэрдэ Антоновкабытыгар үксүү турдун. Биир дойдулаахтарбытын истинник эбэрдэлиибит!

Октябрьскай нэһилиэк дьаһалтатын пресс-сулууспата.

**Нюрбинские
кузнецы
приняли участие
на Ысыахе Олонхо**

В селе Томтор Оймяконского района Якутии завершился 16-й республиканский Ысыах Олонхо. На церемонии закрытия передали символ Ытык Дуога Амгинскому району, где в следующем году пройдет главный праздник лета, посвященный якутскому эпосу.

На площадках ысыаха состоялись более 80 мероприятий — премьеры спектакля-олонхо «Дугуйа Бөбө», республиканский марафон художественного чтения олонхо, конкурсы кузнецов, заповал осуохая, конского убранства, соревнования по национальным видам спорта и многое другое. Народные мастера, а также представители малого и среднего бизнеса со всей республики продемонстрировали свои уникальные изделия в выставочном центре «Ус Тусулгэтэ» на Ысыахе Олонхо. В работе выставки мастеров приняли участие более 20 именитых кузнецов, мастеров изготовления традиционного якутского лука, конного убранства из 10 районов республики. Из нашего района приняли участие 4

кузнеца, во главе с известным мастером, победителем и призером многих конкурсов Арианом Афанасьевым. В первый день Ысыаха Олонхо стартовал конкурс на лучшего мастера изготовления хомуса и традиционного якутского лука, а во второй день кузнецы продемонстрировали свое искусствоковки якутского ножа и батыя из местной руды. Как отметил министр предпринимательства, торговли и туризма Якутии Тимур Ханды, участие в подобных масштабных мероприятиях дают предпринимателям дополнительный стимул к развитию.

Пресс-служба Департамента предпринимательства

**Ытык
кырдыаастары
эбэрдэлээтилэр**

Ньурба оройуонун, куоратын дьаһалтала, Бэтэрээнэр Сэбиэттэрэ 90 саастарын туолбут ытык кырдыаастары эбэрдэлээтилэр. Киирэп нэһилиэтин олохтооҕо, «Үлэ Кыһыл Знамята» уордьан кавалера, райсовет уонна Саха АССР Үрдүкү Сэбиэтин депутатынан талыллан үлэлээбит Мария Кирилловна Егороваба Ньурба оройуонун Тыатын хаһаайыстыбатын Бочуоттаах бэтэрээнэ бэлиэни туттарда. Мария Кирилловна оҕо сааһыттан холкуоска бааһынаба, сынныаланна тахсар диэри ньиэрэй көрөөччүнэн, «Марха» сопхуоска биригэдьириинэн үгүс суобастаахтык үлэлээбит.

Үөдэй нэһилиэтин Бочуоттаах олохтооҕо, үлэ, тыыл, СӨ тыатын хаһаайыстыбатын, «Марха» сопхуос бэтэрээнэ, Үөдэйгэ

бастакы тырахтарыыс, билигин Күндээдэ-бэ олорор Михаил Николаевич Васильевка эмиэ Ньурба оройуонун Тыатын хаһаайыстыбатын Бочуоттаах бэтэрээнэ бэлиэ туттарылына.

Ньурба куоракка олорор Иван Кириллович Ивановка, Трофим Елисеевич Гаврильевка уонна Октябрьскай нэһилиэк олохтооҕо Мария Петровна Семеноваба дойдуну Президентэ В.В.Путин, Ил Дархан А.С.Николаев, оройуон баһылыга А.М.Инокентьев истин тыллардаах эбэрдэ суруктарын кытта өйдөбүннүк бэлэхтэри туттартаатылар. Бэлиэтээн этэр буоллаха, Ньурбаба от ыйыгар 90 саастарын туолар ытык дьоммут сэттиэлэр.

Бэйэлэрин кэмнэригэр үлэни өрө тутпут, оройуонмут сайдыытыгар мунура суох кылааттарын киллэрситит ытык-мааны дьоммутугар кытаанах доруобуйаны, чөлчөгүн туругу баҕарабыт.

Бэйэбит инф.

**Кэскиллээх
бырайыагы
өйүүбүг**

ППМИ-23 Бүлүү эбэбит биэрэгэр Ньурба Степан Васильев аатынан элбэх хайысхалаах гимназия 5-с кылааһын үөрэнээччитэ Аман Васильев бырайыагынан "Ньурба биллибэт геройдара" аллея онгоһулла турар. Аллеяба Ньурба туһугар үлэлээн-хамсаан ааспыт, ол эрэн ханна да ахтыллыбатах, сурука киирбэтэх дьоммут ааттара-суоллара, олохторо, ситиһиллэрэ, үлэбэ көрдөрүүлэрэ киирэллэр. Улахан, киэн ис хоһоонноох аллея онгоһулла турарынан Ньурба олохтоохторуттан, үлэлээн ааспыт дьонун, үлэлээн ааспыт дьонун ыччаттарыттан ППМИ-2023 бырайыагы өйүүргүтүгэр көрдөһөбүт.

Дьоннуг аатын үйэтигэр күүс-көмө буолун диэн ыгырабыт. Үп-харчы хомуйуутун сулургуттарга Мария Константиновна Куличкина: +7 (914) 236-38-92 телефонун нүөмэригэр ытаргытыгар этии киллэрэбит. Хайаан да "ППМИ 2023" диэн суруктаах ытаргытын күүтэбит.

Ньурба куорат дьаһалтатын пресс-сулууспата.

– Акана нэһилиэгэ төрүттэммитэ 195 сыла –

Ытык өбүгэлэргэ сүгүрүйүү

От ыйын 2 күнүгэр Ньурба оройуонун Акана нэһилиэгэ төрүттэммитэ 195 сылын чэрчитинэн, Ньурбатаабы кииннэммит библиотэикэ ситимин Аканатаабы филиалыгар нэһилиэк биир ытык кинигин, советскай-партийнай үлэниг, өр сылларга нэһилиэги салайбыт Ньурба оройуонун, Акана нэһилиэтин бочуоттаах олохтооҕо, «Үлэ Кыһыл Знамята» уордьан кавалера, кыраайы үөрэтээччи Василий Николаевич Николаев-Куххата Баһылай сырдык аатын инэриин үөрүүлээх сирэ-туома ытыгылына.

Тэрээһингэ Акана нэһилиэтин Аба баһылыга Е.М. Семенов, Ньурба оройуонун дьаһалтатын солб. баһылыга Петрова Н.С., кииннэммит библиотека ситимин солб. дириэктэрэ Саввинова Е.А., ХИФУ профессора, п.н.д. Е.М. Поликарпова, тыа хаһаайыстыбатын бэтэрээнэ, Василий Николаевич үлэлээннээбэ кырдыаас суруналыыс И.И. Николаев олобун устата үлэни өрө тутан кэлбит ытык киһи туһунан истинник ахтан туран, аат инэриитинэн эбэрдэлээтилэр. Дьокуускай куораттан чугас аймаба Дария Афанасьева Иванова элбэх кинигэ кэһиилээх кэлэн, библиотекаба туттарда.

Кэлбит ыалдыттар "Үтүө киһи аата үйэлэргэ" кинигэ быыстапкатын дойдутун уһун сыллаах остуоруйатын илииннэн суруйан сурука тиспит элбэх рукопиастарын, араас сыллардаабы хаартыскалары сэнгээрэ көрдүлэр. Тэрээһини Акана ымыылаах ырыаһыта Анна Торохова, эдэр ырыаһыт Милена сэргэх ырыаларынан киэрэттилэр.

Василий Николаевич уола муниципальнай сулууспа бэтэрээнэ, Акана нэһилиэгэр баһылыгынан үлэлээн, төрөөбүт нэһилиэтин салгыы сайдыытыгар бэйэтин кылаатын киллэрситит Николай Васильевич абатын туһунан сылаастык ахтан туран, билии-көрүү киинэ библиотэикэ сайдыыта -

нэһилиэк кэскилэ буоларын сөптөөхтүк өйдөөн, Ньурбатаабы кииннэммит библиотэикэ ситимин Аканатаабы филиалыгар абатын олобун, үлэтин сыаналаан, аатын ингэрэр үтүө тускуллаах күнүнэн Василий Николаевич оҕолорун, сизэннэрин аатыттан истинг эбэрдэтин уонна махталын тиэриэртэ уонна:

- "Аҕабыт Василий Николаевич олобун устата элбэби аахпыт, кинигэ, хаһыат доҕордоох киһи этэ. Селькор быһыытынан дойдутун дьонун үлэтин-хамнаһын, ситиһиилэрин оройуон, өрөспүүбүлүкэ хаһыаттарыгар мэлдьи сырдатан суруйара. Ону оччотооҕу сэбиэскэй кэм аҕааччылары биир сытыы бөрүлөөх селькор быһыытынан өйдүүр буолуохтааттар.

Билигин сыппара үйэтигэр библиотека бэйэтин аналын сүтэрбэккэ норуот нэһилиэстибэ-

тин харайар кэскиллээх үлэтэ, саныгы сайдан иһиэхтин, билиигэ баҕалаах ыччат дьоммут элби турдуннар. Библиотека дьээтэ хаһан да иччитэхсийбэтин, сана интэриэһинэй бырайыактар

айылла турдуннар - диэн баба санаатын тириэрдэн туран, олохтоох библиотекаба элбэх хайысхалаах принтер бэлэх туттарда.

Түмүккэ Ньурба улуунун, Акана нэһилиэтин бочуоттаах олохтооҕо Василий Николаевич Николаев сырдык аата ингэрлибитин туһулуур суругу-бичиги Акана нэһилиэтин баһылыга Ефрем Михайлович, библиотека үлэһитэ Евдокия Саввинова, Николай Николаев үөрүүлээхтик астылар.

Бу күнтэн ыла Акана нэһилиэтин библиотеката Василий Николаевич Николаев сырдык аатын сүгэр.

Тэрээһин иккис чааһа Акана нэһилиэтин олорон кэлбит остуоруйатын онорууга, сэрри тыыл бэтэрээннэрин ааттарын үйэтигэ сүнкэн үлэни онорон кэлбит, төрөөбүт нэһилиэгэр баһылыгынан үлэли сылдыбыт, Ньурба улуунун Бочуоттаах олох-

тооҕо, билигин нэһилиэк дьонун-сэргэтин төрдүн-уһун чинчийинэн утумнаахтык дьарыктана сылдьар кыраайы үөрэтээччи, төрүччүнү чинчийээччи Владимир Михайлович Николаев "Дьонноох киһи тутайбат" диэн төрүччү кинигэтин сүрэхтэниитэ куйаар ситиминэн ытыгылына.

Владимир Михайлович нэһилиэтин дьонун-сэргэтин төрдүн-уустарын үөрэтиинэн утумнаахтык дьарыктаммыта уонтан тахса сыл буолла. Бу олус эппиэттээх, научнай хабааннаах, мээһэ киһи ылысбат үлэтин ыта сылдыара ытык өбүгэлэргэ сүгүрүйүү бэлиэтэ буолан, олус хайҕаллаах уонна махталлаах. Кэлэр күлүнэ ыччат ону сыаналыа турдаба. Этэргэ дылы, дьонноох киһи тутайбат, дьонноох киһи дьоллоох.

Мария НИКОЛАЕВА, библиотекарь.

Александр Жирков: Саха сирэ Евразия норуоттарын түмсүүлэригэр толору кыттар кыахтаах

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнин бастакы вице-спикерэ Александр Жирков бэс ыйын 23-24 күннэригэр норуоттар икки ардыларынаабы иккис Евразийский Форумна кыттыны ылла.

Горнай Алтай куоратыгар ытыллыбыт Форумна Иран өрөспүүбүлүкэтин Россияҕа Посола Казем Джалали, Таджикистан, Узбекистан, Монголия, онтон да атын дойдулар уонна Россия субъектарын бэрэстэбилтэллэрэ, ону тэнэ РФ Федерация Сэбиэтин сенатордара, Государственной Дума депутаттара, культура, наука деятеллэрэ кытыннылар.

Норуоттар икки ардыларынаабы Форум Аан дойдуга билигин үөскээбит быһыыга-майгыга Евразия норуоттара бэйэ-бэйэ-

лэрин өйдөөһөр, дойдулар икки ардыларынаабы гуманитарнай (культура, искусство, наука, үөрэх, литература, норуот дипломатията, онтон да атын) хайысхаларга ситими олохсатар уонна сайыннарар суоллары көрдүүр аналлаах. Биллэн турар, билигин дойдубут итинник саҥа ситимнэр үөскүүллэригэр, тэрриллэллэригэр улахан болҕомто уулар.

Форум үлэтин Горнай Алтай өрөспүүбүлүкэтин баһылыга Олег Хорохордин уонна Евразия норуоттарын Ассамблеятын Генеральной Сүбэтин чилиэнэ Иван Белеков салайан ыгыттылар. Түмсүүгэ Иран өрөспүүбүлүкэтин Россияҕа Посола Казем Джалали, ЮНЕСКО иһинэн Амарак санаа Посола академик Александра Очирова, РФ Государственной

Думатын СНГ дойдуларыгар комитетын бэрэссэдээтэлин бастакы солбуйааччыта Константин Затулин, онтон да атыттар Евразия норуоттарын икки ардыларыгар өйдөөһү, өйөөһү суолун тобулууга этиилэрэ мустубут дьон болҕомтотун тарта.

Александр Жирков бэйэтин этиитигэр буола турар Форум суолтатын анаан бэлиэтээтэ. "Дьон бэйэ-бэйэтин кытта билсэ, кэпсэтэ, өйдөө сатыыр баҕата мунура суох, - диэтэ Саха сирин бэрэстэбилтэлэ, - норуоттар, сударыстыбалар икки ардыларыгар, дьинэр, эмиэ оннук. Билигин Аан дойдуга үөскээбит быһыымайгы содулугар урукку өттүгэр олохсуйбут уонна балайда үчүгүйдик, көдүүстээхтик үлэлээн кэлбит үгүс гуманитарнай институт-

тар мөлтөөтүлэр, ыырдыра кыраата. Итинник быһыы өр барыа суоҕа. Саҥа суоллар, саҥа хайысхалар аһыллан иһиэхтэрэ. Онуоха бу билигин Форуммут бэйэтин тустаах миэстэтин эмиэ булуох тустаах".

Евразия эйгэтигэр киерэр дойдулар икки ардыларыгар сыһыан эриэ дэхси буобатах. Политика, экономика эйгэтигэр эрэ буолбакка, гуманитарнай хайысхаларга эмиэ илин-кэлин түсүһүү тахса турар. Атын-атын түмсүүлэр үөскүүллэр, хас биридди дойду бэйэтин сүрүн интэриэһин үрдүктүк тутар, харыстыыр, көмүскүүр. Форум сорох кыттыылаахтара итинтэн дыксинэллэрин, инники өттүгэр хардарыга өйдөөһүгэ мэлһидэр үөскүүтэрин сөбүн туһунан биллэрдилэр. Ол курдук, Алтаага тэррибит норуоттар икки ардыларынаабы гуманитарнай Форумна маарынныыр бэйэбискэлээх түмсүүлэри Россияҕа эрэ буолбакка, Турция, Китай, Монголия, Кыргызстан, онтон да атын Евразия дойдулара тэрийэн эрэллэр. Александр Жирков ити туһунан бэйэтин санаатын Форум кыттыылаахтарыгар эмиэ тириэртэ. "Биһиэнигэр маарынныыр

түмсүүлэр атын дойдуларга бааллар, баар буола да туруохтара. Онтон аһары ороһуйар сатаммата буолуоҕа. Атынтүмсүүлэри биһиги бобор, бопсор кыахпыт суох. Оччотугар, кинилэри кытта өйдөөһө, биер эбэтэр майгынаһар суолу тобула сатыахтаахпыт. Маныаха бытаарар, олонор биэрэр сатаммат. Ким киэнник, олохтоохтук хамсанар, ол ордук ситиһилээх буолуоҕа".

Түмүгэр Саха сирин бэрэстэбилтэлэ омуктар, норуоттар икки ардыларыгар диалог төһө кыалларынан киэн, үгүс норуоту, омуку хабар буолуохтаабын анаан бэлиэтээтэ. "Билинги тыҥааһынаах быһыы-майгы үөскээбит биер төрүүтэ - дьон кэмигэр өйдөсөтөбө уонна кэмигэр сүбэнэн дьаһамматаҕа буолар, - диэтэ Александр Жирков, - ити куттал билигин да баар. Норуоттар икки ардыларыгар хардарыга өйдөөһүнү үөскээтигэр гуманитарнай диалог эйгэтэ төһө кыалларынан киэн уонна абыайыттан-элбэйттэн тутулууга суох, төһө кыалларынан элбэх омуку кыттыһынара, хаба сатыахтаах".

Ил Түмэн пресс-сулуспата.

Фото Василия Кононова

Дьокуускайга ЮНЕСКО "Информация для всех" бырагырааматын уонна СӨ Бырабытыалыстыбатын тэрийиитинэн ытыллыбыт Россия Федерациятын төрүт норуоттарын тылларын харыстыырга аналлаах "Саха Өрөспүүбүлүкэтигэр тыл бэлиитикэтэ: төрүт омуктар үгэс буолбут билиилэрин харыстааһын" диэн эргийиэнэр икки ардыларынаабы научнай-практической конференцияга Ил Түмэн бастакы вице-спикерэ Александр Жирков өрөспүүбүлүкэҕэ эрэ буолбакка, Россия Федерациятын бүтүтүнүн үрдүнэн төрөөбүт тылы харыстааһынна, чөлүгэр түһэриигэ уонна сайыннарыыга үлэ бүгүнгү түмүктэригэр тохтоото.

"Бүгүнгү конференция "Информация для всех" диэн ЮНЕСКО бырагырааматын Араассыйатаабы комититин үйэ чиэспэрин кэринэ салайбыт, биллэр гуманист, үтүөкэн киһи Евгений Иванович Кузьмин сырдик кэриэһигэр ананар. Бүгүн киһи төрүт тыллары харыстааһынна туһуламмыт сүрүн санаатын эһиэхэ тиэрдиэхпин баҕарабын. Киһи Россияҕа Федерация норуоттарын төрүт (миноритарнай) тылларын илдэ сылдыааччылар ахсааннара көбүрөөн иһэрин, уонна ол көбүрөөн Россияҕа тыллары харыстыырга аналлаах дьаһаллар ситэтэ суохтарыттан тахсарын туһунан этэрэ. Ити санааны кытта сөбүлэһиэх тустаахпыт", - диэтэ Александр Николаевич.

Александр Жирков: Төрөөбүт тылы үөрэтиигэ оскуола суолтатын атын ханнык да тэрилтэ, тэрээһин кыайан солбуйуо суоҕа

Россияҕа күн бүгүн олохтоох омуктар төрөөбүт тылларын сүтэрбэтэрин хааччыйы үс сүрүн тосхолго тиэрбэрэн ытыллар: судаарыстыба өйбүлэ, общественной тэрилтэлэр, тэрээһиннэр көмөлөрө уонна дьыэ кэргэн, төрөппүт кыһаллыыта. Бу үс сүрүн тосхолтон биердэстэрэ эмит мөлтөөн биердэбинэ үлэ барыта атаханар. Итини этэн туран Александр Жирков кэнники кэмгэ төрөөбүт тылы үөрэтиигэ эбии ыарахаттар үөскээбиттэрин анаан бэлиэтээтэ. Ол ыарахаттар сүрүн төрүүттэринэн Александр Жирков олохтоох омуктар төрөөбүт тылларын үөрэтии, харыстааһын сорукакэнники кэмгэ улам-улам судаарыстыба санньиттан общественной институттарга, дьыэ кэргэнгэ сигэниинэн солбуллан эрэрин ааттаата. Ол курдук, саҥардыллыбыт Федеральной судаарыстыбаннай үөрэх ыстандартын салайтаран оскуолаҕа төрөөбүт тылы үөрэтиигэ көрүлүн чэастары абыайыты баран эрэр. Бу төрөөбүт тылы үөрэтиигэ, харыстааһынна улахан харгыс

буолуоҕа. "Оҕо тылы саамай ылынар сааһыгар ийэ тылынан ситэ саҥардыбат, харгыстыыр буоллаптына, кэлин ханныктыа да атын үгүс тэрээһининэн ону солбуйар, оҕо ис эйгэтин, уйулбатын толорор кыахпытсуох буолуоҕа. Оскуолаҕа төрөөбүт тылы олохтоохтук үөрэтиини, ингэриини ханнык да үчүгэй тэрээһин, ханнык да уопастыбаннай түмсүү солбуйар кыахтара суох", - диэн Ил Түмэн бастакы вице-спикерэ чингэтэн бэлиэтээтэ.

Александр Николаевич холубур быһыытынан Сахалин нивхтэрин туһунан эттэ. "Аатырбыт суруйааччы Владимир Санги дойдутугар - Сахалин арыытыгар булдуна, балыгынан ииттинэн олоһор нивх норуотун Ноглики бөһүөлүгэр сылдыабытым. Владимир Михайлович төрөөбүт бөһүөлүгүн оскуолатыгар сагалы үөрэтии стандартыгар көспүттэрин кэнниттэн нивх тылын үөрэтиини факультатив, кылаас таһынан дьарык таһымыгар көһөрөн кэбиспиттэр. Манньк дьаһаныы сүтэн эрэр тылы букатыннаахтык

симэлитиигэ эрэ тиэрдиэн сөп. Итинник көстүү биһиги Сахабыт сирингэр олоһор омуктарга эмиэ чугас. Абыйах ахсааннаах норуоттар тылларынтиниэнэри, үөрэтии, харыстааһын нивх омуку тылын дьылбатын хатылыа суохтаах.

Түмүгэр Александр Жирков олохтоох омуктары төрөөбүт тылларын үөрэтэр чаастарын аччакпат, чөлүгэр түһэрэр туһунан Россия Правительствотугар, Россия үөрэбин министрствотугар ЮНЕСКО тэрээһиннээх конференция кыттыылаахтарын аатыттан этии онорорго уонна ол этиини конференция түмүк резолюциятыгар киллэрэргэ эттэ. "Биһиги өрөспүүбүлүкэҕэ олохтоох омуктар тылларын харыстыыр уонна оскуолаҕа төрөөбүт тылы сүрүн программаҕа киллэрэн, үөрэтэр чаастарын элбэтэр, төрүт тылларын саҥарар дьону өйүүр топчу дьаһаллары сүрүнүтүп этиини хайаан да оноруох тустаахпыт", - диэн Саха парламенын бастакы вице-спикерэ этиитин түмүктээтэ.

Ил Түмэн пресс-сулуспата.

Чапанда нэһилиэтин ытык ыаллара Елизавета Петровна, Николай Григорьевич Ивановтар алаһа дьыэ тэринэн биергэ олоһорутара быйыл 50 сыла - кыһыл көмүс сыбаайбалара.

Бал күн-күбэй ийэтэ, эйэбэс эбээтэ Елизавета Петровна эдэр сааһыттан бочуоттаах сынныланган тахсар диэри оҕо уһуйаһыгар үлэлээбит, үлэ бэтэрээнэ, 7 оҕотун иитиитигэр олоһун анаабыт киһи буолар. Үлэлэригэр бэриинилээх сэбиэскэй кэм чочуйуунан итиллибит дьон урут сарсыардаттан киһээнгэ диэри үлэбэ сылдыалара. Онон оҕо көрүүтэ, дьыэ үлэтэ, ас-тангас бэриийитэ, оскуола-уһуйаан түбүгэ барыта дьахтар нарын санньыгар сүктэриллэрэ.

Бал аҕа баһылыга Николай Григорьевич үөрэти бүтэрибиттэн күн бүгүнгэ диэри үлэни өрө түппүт киһи. Үлэтин ыстааһа 1968 сылтан Покровскайдаабы тутуу матырыяалын собуоттуттан саҕаланар. 1970 с. төрөөбүт Чапандагытар "Ньурба" сопуоска оробуочайынан киерэр, үлэли сылдыан

тырахтарыыстар куурустарын бүтэрэн, 1971 с. биэнсийэбэ тахсар диэри сопуос Чапандааҕы отделеһиетугар, кэлин "Чапанда" ТХПК солбуллубат тырахтарыыһынан үлэлиир.

— Дьыэ кэргэн Күнэ —

Үйэ ангара биер санаанан салайтаран

Билигин даҕаны сааһырдым диэн олонор хаалбакка, эдэр дьонго холубур буолан сайынгы

өттүгэр дуоҕабарынан тыраахтырыгар олонор, кээпэрэтиип оттууругар биер тутаах киһилэрэ,

Бэйэбит информ.

- Дьиз кэргэн Күнэ -

Уон төгүл дьоллоох ийэ

Лидия Спиридонова Ил Дархан илииттэн өрөспүүбүлүкэ үрдүкү наҕараадатын - Дьоруой Ийэ бэлиэни тутар чыэскэ тиксикитэ. Кини кэргэнэ Владимир Михайлович кытта 12 оҕону төрөтөн, иитэн, быыкаа эрдэхтэриттэн биэбэйдэн улаатыннарар, атахтарыгар туруорбут өнгөлөрүн судаарыстыба үрдүктүк сыаналаабыта. Ол эрэри, киниэхэ саамай үрдүк наҕараада - оҕолорун, сиэннэрин махталлара, тапталлара ...

Хомойуох иһин, кэргэнэ оҕолор улаатан, төрөппүттэрин ытыстарын үрдүгэр илдэ сылдьар далбардарын, миннигэсчээн сиэннэри биэбэйдиир дьолу билбэккэ, олохтон эрдэ туораабыта ...

Лидия Николаевна олохо тардыһыта, санаата күүстээх буолан, ити ыар сүгүгү намчы санныгар сүгэн, уйан, оҕолорун бэйэтэ үөрэттэрдэ. Оҕолор бэйэлэрэ да олоххо бэлэмнээх, үлэһит,

бойбууой соҕус кыыс этим. Кэргэн тахсан баран, оҕобун тагыннарарыахпын баҕаран, ыаллыгы олоһор Сөдүөрэ диэн эмээхсинтэн сүбэлэтэн, аан бастаан андаатар бэргэһэни тикпитим. Онтум табыллан, мин да тигиһикпин диэн санаа үөскээбитэ", - диэн кэпсир Лидия Николаевна.

Кэлин кыргыттарын эмиэ иистэнэргэ үөрөппитэ. Уопсайынан, оҕо төрөппүтүн батыһан үөрэнэр диэн чахчы. Ону мындыр өбүгэлэрбит билэн, элбэх саната суох, бэйэ холобурунан иитэр ньымалары туһанан кэллэхтэрэ ...

"Элбэх оҕолортон куттаныман!"

Спиридоновтар 2007 сыллааха өрөспүүбүлүкэтээби "Бастын дьиз кэргэн" күрөскэ кыайытара. Элбэх оҕолоохторго судаарыстыба аныыр көмөтүн (сир учаастагын, массыына, дьиз ыларга) барытын ылан, туһанан, Дьоруой Ийэ бырабыыталыстыба, Ил Дарханна ис сүрүбүттэн махтанар.

Кини дойдутугар, Ньурба Маарыгар, өр сылларга оскуола төрөппүт кэмтигэтин бэрэссэдээтэлинэн, түөлбө салаяаччытынан үлэлээбитэ. Ол курдук, уопастыбаннай үлэттэн туора турбат көхтөөх ийэ.

"Аныгы үйбэ элбэх оҕолоох ыаллары өйүүргө, дьиз кэргэн бигэ тирэхтээх буоларыгар көмөлөһөр элбэх миэрэлэр бааллар. Онон эдэр ыаллар, элбэх оҕолортон куттаныман! Кыргыттарбар да оннук этэбин, ону сиэн оҕо элбээ иһэрэ туоһулуур", - диэн кини ынгарар.

Билигин Лидия Николаевна оҕолорун тапталларыгар суулан, быыкайкан сиэннэриттэн күнэ-ыйа тахсар дьоллоох саха дьахтара ... Чахчыта, кыыс оҕо буолан төрөөн, аналаабын көрсөн, күүстээх тапталы билэн, сүрэххэ сыдыайар сылаас тапталы уон төгүл улаатыннарар, уон оҕо-оҕо инэрэн, ол тапталтан сабыллан, сиэн оҕолор улааталларын, удьуор ууһаан-тэнийэн иһэрин көрөргөн ордук дьол бу орто дойдуга баара буолуо дуо?...

Ангелина ВАСИЛЬЕВА.

СВЕДЕНИЯ И ИНФОРМАЦИЯ

о размерах и других условиях оплаты печатной площади, об общем объеме бесплатной и платной печатной площади по размещению предвыборных агитационных материалов в газете "Ньурба - Огни Ньурбы" и услуг в сетевом издании "ОГНИНЮРБЫ.РФ", а также на работы или услуги по изготовлению печатных агитационных материалов и услуги по изготовлению иных аудиовизуальных агитационных материалов на выборах:

№	Наименование выборов	Формат А3	Цена за 1 кв. см. в руб.	Стоимость (в руб.)	Общий объем Бесплатной печатной площади, в кв.см.	Общий объем Платной печатной площади, в кв.см.
1	По выборам Главы РС(Я)	1 полоса	50,00	45 200	1 085	2 170
		½ полосы		22 600		
		¼ полосы		11 300		
2	Депутатов Госсобрания (Ил Тумэн) РС(Я)	1 полоса	50,00	45 200	2 170	4 339
		½ полосы		22 600		
		¼ полосы		11 300		
3	Выборы МО «Кангаласский наслег»	1 полоса	22,57	20 403,28	0	2 170
		½ полосы		10 201,64		
		¼ полосы		5 100,82		
4	Выборы МО «Чукарский наслег»	1 полоса	22,57	20 403,28	0	2 170
		½ полосы		10 201,64		
		¼ полосы		5 100,82		

СЕТЕВОЕ ИЗДАНИЕ

Размещение материалов на сайтах сетевых изданий ОГНИНЮРБЫ.РФ

Наименование услуги	Количество	Стоимость, в т.ч. НДС, руб.
Размещение информационного материала на сайте сетевых изданий улусных редакций газет	1 публикация до 2000 зн.	3 000
Размещение информационного материала на сайте сетевых изданий улусных редакций газет от 2000 зн	1 публикация от 2000 зн.	6 000
Закрепление промо-материала в колонке новостей (в рубрике «Интересно»)	День	990
Дублирование опубликованного на сайте материала в Telegram-канал улусной редакции газеты (заголовок + ссылка на сайт)	1 публикация с фотографией	1 500

Баннерное размещение на сайте сетевого издания ОГНИНЮРБЫ.РФ

Название баннеров	Срок размещения	Стоимость, в т.ч. НДС, руб.
34 сайта сетевых изданий улусных районных редакций газет		
«ВЕРХНИЙ»		
Горизонтальный большой баннер в самом верху главной страницы	7 дней (неделя)	12 000
Сквозное размещение на главной странице и во всех материалах сетевого издания		
Отображается в мобильной версии сайта		
Статичный кликабельный баннер		
Размер 1200x150 px		
«БОКОВОЙ»		
Вертикальный баннер на верхней правой части сайта	7 дней (неделя)	10 110
Сквозное размещение на главной странице и во всех материалах сетевого издания		
Отображается в мобильной версии сайта		
Статичный, кликабельный		
Размер 443x607 px		
«СЛАЙДЕР»		
Горизонтальный баннер в слайдере под главными новостями	7 дней (неделя)	7 200
Расположен на главной странице		
Отображается в мобильной версии сайта		
Статичный, кликабельный, автоматическая ротация		
Размер 1280*279 px		
«КОНТЕНТ»		
Горизонтальный широкий баннер внутри каждого материала после второго абзаца	7 дней (неделя)	6 600
Сквозное размещение в каждом материале		
Статичный, кликабельный		
Отображается в мобильной версии сайта		
Размер 1920x195 px		
«НОВОСТНОЙ»		
Горизонтальный баннер при открытии материала под каждой новостью	7 дней (неделя)	5 850
Сквозное размещение в каждом материале		
Статичный, кликабельный		
Отображается в мобильной версии сайта		
Размер 1066x600 px		

ПУБЛИКАЦИИ В СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЯХ

Наименование услуги	Кол-во знаков	Кол-во фото	Стоимость, в т.ч. НДС, руб.
Telegram-канал районной редакции	до 500	до 5	2 550
Закрепление в Telegram-канале на 1 день			990
WhatsApp рассылка по группам, не менее 10 групп (с количеством подписчиков более 200)	до 500	до 5	9 900
Аккаунт VK районный	до 500	до 5	1 800
Аккаунт ОК районный	до 500	до 5	1 800

ПРОЧИЕ РЕДАКЦИОННЫЕ УСЛУГИ

РЕДАКЦИОННЫЕ УСЛУГИ, Стоимость, в т.ч. НДС, руб.	
Репортаж с места проведения мероприятия с выездом корреспондента (до 5000 знаков, до 10 фото)	15 000
Репортаж с места проведения мероприятия с выездом корреспондента (видео до 35 мин с монтажом)	35 000
Доработка готового материала, написание статьи из материала заказчика	
до 2000 знаков	5 000
От 2000 до 5000 знаков	7 000
Отбор фотографии для публикации	4 000
Обработка фотографии	750
PDF версия газеты, за номер (файл)	150
Заверенная PDF версия газеты, за номер (на бумаге)	300

дьулуурдаах буолан, биир-биир үөрэхтэнэн, үчүгэй үлэбэ кириэн, кэргэннэнэн, олоххо суолларын булан испиттэрэ.

Оскуолаҕа бары да үөрэхтэригэр үчүгэй, актыбыыс, спортсмен, ырыаһыт-үнкүүһүт этилэр, улуустаабы күрэхтэһиилэргэ ситиһиилээхтик кытталлара. Италияҕа, Кореяҕа буолбут бэстибээллэргэ кыттыбытара. Икки кыыс үөрэхтэрин кыһыл дипломунан бүтэрибиттэрэ.

"Оҕо дьарыктаах буоллабына, олоххо тардыһар, сыалын ситиһэр эбит", - диэн Лидия Николаевна оҕону иитиигэ кистэлэннэрин үллэтэр.

Оҕону бэйэ холобурунан иити-үөрэтичи

"Элбэх оҕо бэйэ-бэйэлэрин көрсөн улааталлар" дииллэрэ кырдык. Ону Дьоруой ийэ эмиэ бигэргэтэр. Бастаан сөттэ кыыс субуруччу төрөөбүтүн кэннэ, кэргэнэ наһаа үөрэр этэ: "Оҕо диэн дьол, биниги уон төгүл дьоллоохпут, оҕонон баайбыт!" - диирэ.

Онтон, дьэ, баҕалаах түөрт уолу уонна биир кыһы Айыыһытара анаабыта. Кып-кыракий кыргыттарын кус оҕолорун курдук окко, маска батыһыннара сылдьан, хотонго сырытыннаран, сүрүннээн үлэнэн ииппиттэрэ.

Ийэлэрэ иистэннэн буолан, оҕолорун бэйэтэ иистэнэн тагыннартыра. "Мин бэйэм уолаттары кытары улаатаммын,

– Нэһилиэк сонуннара –

Суол тэлэн иһэллэр

Хорула. Оройуонга бу нэһилиэк аныгы сайдыылын дьүөрүлү хаамсарынан, санганы-кэскиллээҕи сыыска түһэрбэккэ тутта туһанарынан, дьоно-сэргэтэ бигэ олохтоохторунан биир бастыгнар ортолоругар ааттанара оруннаах. Былырын өрөспүүбүдүкэбэ миграцияҕа сыһыаннаах балайда элбэх киһини хабаан анонимнай онлайн ыйытык онгоһуллубута. Оно Саха сириттэн Сочига, Крымга, Москваҕа, Питергэ, Калининградка, Владивостокка көһөн баҕалаахтар аҕыйахтара суоҕа биллибитэ. Ол гынан баран киһи үөрүөбэ, тыа сирин олохтоохторун 60-ча бырыһыана төрөөбүт түөлбэлэригэр харыс да сыбарыйар санаалара ончу суоҕа эрэл кымын сахпыта. Хорулалар ити эрээккэ киирсэллэр – кинилэргэ миграция суох, демография үчүгэй. Үүнэргэ-үлэлииргэ табыгастаах усулуобуйа барыта баар. Санаттахха, миграцияҕа билигин биир санга өйдөбүл кииртэ, “дауншифтинг” диэн. Ол аата куорат дьалхааннаах, стресстээх, депрессиялаах, илии үлэтэ суох олобуттан тыа сирэ ыраас экологиятыгар, инэмтэлээх аһыгар-үөлүгэр, хара үлэтигэр миккиллииргэ, онтон дуоһуйуу ыларга көһүү. Биллэн турар, чугастабы кэмнэргэ биһиги да тыаларбытыгар, о.и. Хорулаҕа, киһи сирдэртэн халбаһалы анһан кэллэллэр саарбах. Ол да буоллар, бириэмэ көрдөрөн иһиэбэ ...

Нэһилиэккэ тыа хаһаайыстыбатыгар ураты болҕомто уурдулар, ас-үөл өттүгүн кутала суох буолуу стратегията Хорулаларга хорук тымырынан сүүрэр диэтэхпинэ сыыспаппын. Былыр былыргыттан кинилэр уйгуну-быяаны уһаараллара уостан түспэт уонна өбүгэ ити үгэстийбит дьарыга көлүнөттэн көлүнөбэ бэриллэрэ хайҕаллаах. Манна 7 тэриллииэх бааһынай хаһаайыстыбата баар: 5-һэ сүөһү итэр, биир сылгы, биир оҕуруот үүнээйитэ. Кинилэр тохтоон-уоскуйан ылбакка тиргиччи уонна бэрт таһарылаахтык үлэлииллэр. Аны туран переработкалыыр “Уйгун” кээпэрэтиип. “Эрчим” потребительскай кээпэрэтиип уонна “Хорула” производственнай кээпэрэтиип оройуонга инники күөнгө иһэллэр. Ону чингээн Хорула онгон таһаарар бордууксуйалара Ньурба к. 4 маҕаһыныгар атыыланарын, кэтэһиллээх бордуукта таһаара буолтун эбэн этиэххэ.

Хорула 1,5 тыһ. кэрингэ төбө сүөһү, 400-чэ сылгы кыстыгы этэнгэ туораабыттара, от кыранан тийбэтэбин чугастан атыылаһаннар муостаахтары-сиэллээхтэри этэнгэ күөххэ үктэн-нэрбиттэрэ. Билигин отчуттар окко киирээри ох курдук онгостолор, кырдыга, үгүс ходуһаларга уу түспэтэ, иннэ гынан оттоонунга уустуктар күөрэйиэхтэрин сөп. Ол да буоллар Хорула хоһууттара онтон чаҕыйбаттар, онон санаабыттарын ситиэхтэрэ, окко былааннарын толоруохтара диэн бүк эрэнэргэ төрүүттэр бааллар. Хоннохут аһылыаҕа, күөх быһагы дэлэйдик сомсуоххут диэххэ.

...Дьэ, онтон “Төбүрөөн” сайылыкка тийиэххэ уонна манна үлэ күөстүү оргуйарыттан сүөм үрдүөххэ, сүргэни көтөбүөххэ. Дэлэбэ да кулгаахпар эрэ буолбакка тулабар “Сайылыгым барахсан, астаах-сүөгэй быйаннаах, ача күөх сайыннаах, үөрүү-көтүү арыстаах, тунал ыһыах уйгулаах ..” диэн ырыа кутуллуо дуо? **Өр сылларга тыа хаһаайыстыбата сайдырын туһугар дьинг-чахчы бэриниилээхтик үлэли сылдыр кээпэрэтиип мастара Елена Алексеевна Тобонова** миигиннээбэр ордук үөрэн туран бу курдук кэпсээтэ:

- Бу күннэргэ түбүк-сальдык оргуйар үөһүгэр сылдыбыт, дьинэр сайылыкка кэккэ биричиинэлэринэн кыратык хойутаан көспүттүт. Көрөрүм курдук, урукку титиикпит “сааһырда”, ол иһин 150 төбөбө санга титиик тутта сылдыбыт. Норуот күүһэ - көмүөл муһа диэн мээһэбэ эппэт-

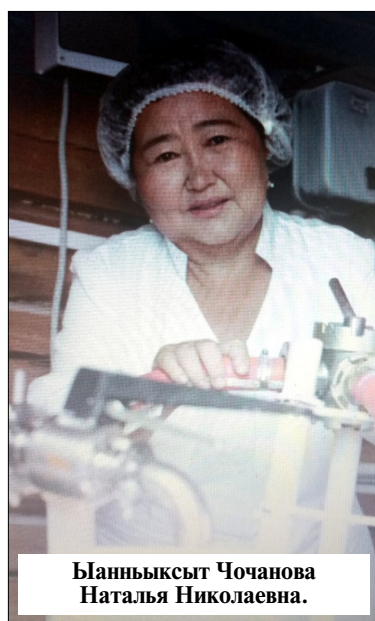
2009 с. тэриллибит ЖСХПК салайааччыта Семенов Константин Афанасьевич.

Маастар Тобонова Елена Алексеевна.

“Уйгун” СППК бэрэссэдээтэлэ Николаева Александра Анатольевна.

Ыанньыксыт Чочанова Наталья Николаевна.

Маастар-технолог Чочанова Иоланта Тимофеевна.

“Эрчим” кооператив биир тутаах киһитэ Иванов Иван Ефимович, СПК директора Степанов Ян Ионович.

тэр. Манна “Уйгуннар”, “Эрчимнэр” эрэ буолбакка араас үлэбэ сылдыр дьон олус көхтөөхтүк үлэлээннэр тутуу бүтэрэ бу кэллэ. Билэбин, бу кэмнэргэ окко киирээргэ “ити күннэр” үүнүлэр, онон үлэһит илиини буларга кэккэ күчүмэбэйдэр баар буолааччылар. Ол иһин туох-ханнык иннигэр уопсай дьыалаҕа сүрэхтээх-быардарын уура сиикэй эт буһар куйааһыгар көмүс көлөнүнэрин үрүйэли сүүрдүбүт дьоммун ааттыам: **Е.В. Николаев, Е.А. Николаев, А.В. Тобонов, А.П. Иванов** о.д.а. Кинилэргэ махтал буолдун!

Титиик “Эрчим” кээпэрэтииптиин кыттыһан тутулунна, аны туран бу иннигэр СХПК “Хорула” Я.И. Степановтыын арыы сыаҕар эмиэ үлэ барта. Онон наһарыанна үчүгэй, үүттүгүннээх сайылыкка үүккэ былаамытын толоруохпут.

Түөрт ыанньыксыттаахпыт, туруу үлэһиттэр. Холобур, сэбиэскэй саҕаттан сүөһүттэн илиитин араарбатах **Наталья Николаевна Чочанова**, уопуска кэмигэр ыанньыксыттыр арыы сыаҕын

үлэһитэ **Саргылана Ивановна Герасимова** о.д.а. Бакаа бостуукпут суох, сыһыа көстөр ини.

Биһиги “Уйгун” переработкалыыр кээпэрэтииптигэр тутаах киһибит **Константин Афанасьевич Семенов** буолар. Кини эдэрдии санга көрүүлээх, хорсун санаалаах буолан маннай “Эрчим” тэрийтэ-салайта, тыа дьон сүөһүлэрин-сылгыларын илиилэригэр тутан хаалан төбө аһаанын элбэтиэхтээхтэр, бэйэлэрин астарын-үөллэрин толору хааччыныахтаахтар диэн өйдөбүлүнэн. Ол иһин нэһилиэк дьон махтанарган атыны билбэттэр. Кини сүүрэн-көтөн Новосибирскайтан “Сплит-система”, ванна о.д.а. оборудованиелары аҕалардыбыт, Дьокуускайтан **А.С. Гуляев** суоппарынан. Онон олус абыранныбыт.

Үлэлиир тэриллэр хаачыстыбалаахтар, иннэ гынан үрүм ас ассортимена элбэх, нэһилиэннэ хамаатык атыылаһар. Технолаамаастарбыт эдэр үлэһит, **Иоланта Чочанова** диэн. Онгорор арыыбыт киилэттэн саҕалаан 20 киилэ буолар, тэрилтэлэр улахан ыйааһынаабы ордороллор.

Ыһыахпыт бэркэ табыллыбыта. “Күөх быяангын” диэн ааттаан 70 саастарын ааспыт дьоммутугар-сэргэбитигэр босхо сайынны араҕас арыы, сылаах эт бэлэттэн күндүлэбиппит. Үлэ киһитэ сыналаныахтаах буоллаҕа, оччолорго төһөлөөх үлэһи энгэрдэринэн тэлбиттэрэ буолой! Оттон билигин да кэтэх, тэриллииэх хаһаайыстыбаларбыт “тыа сирэ - олох төрдө” диэн өйдөбүлүнэн олоролор, онон инникитин да нэһилиэкпитигэр тыа хаһаайыстыбата өссө киэнник хардылыыра чуолкай.

... Елена Тобонованын кээпэрэтиип, үлэ ньиригэрин ортотугар баран, олус диригник хоруппатым, түбүктээх киһини өр туппатым. Ол да буоллар, хаһыат күндү арааччылары ыраах сытар нэһилиэккэ үлэ-хамнас дирибинин, бүгүнгү уустук кэмгэ дьон түмсэр күүһүн, инникитин өссө кэрэ кэскиллээх, сырдык буоларын өссө төгүл итэбэйбит, эрэммит буолуохтааххыт. Хорулаларга ситиһи үрдэллэрин ыла туралларыгар ыраас санаабыт утахтарын ытыатыт.

Афанасий ИВАНОВ.

Бэс ыйн 5-25 күнэригэр Ньурба улуунун МАУ ЦТИТ базатыгар "Пазл" диэн лаабыр үлэлээтэ.

Бу лаабыр обо айар дьобурун сайыннарга аналлаах. Ол курдук, бастакы сезонга 50 обо сынъанна. Түөрт этэрээккэ араартаабыттар. Сааһынан улахан оболорго туспа баһаатай этэрээтэри анаабыттар.

Хас сарсыарда айы, оболор Ыстапаан Баһылайап аатынан болуоссака мунһустан сэрээкэттэн сабалылар. Күн устата оболор бэлэмнэнэллэрин курдук күннээби былааннарын кэпсипилэр, киэһэнги тэрээһингэ сорудах биэрэллэр, Сарсыардаангы линейка кэнниттэн оболор остолобуйга бараллар. Онно анаан "Общепит" ХЭО остолобуойа оболорго аһылык тэрийбит.

Айар дьобур өтүгүнэн сайдыаргар анаан 5 куруһуок тэриллэн үлэлээбитэ. Сарсыарда 10 частан сабалаан, оболор этэрээтэринэн куруһуоктарга араасаллар. Ол курдук: "Художественная вышивка", "Бусинка", "Разноцветный мир", "Чудеса смешанной техники", "Артер". Анал бырагырааманан, оболор бары араас куруһуока успейдаан сырыттылар. Элбэби билэн, тигэргэ, аныгы художественной искусствоба үөрэнэн, оболор астыннылар.

"Ордук тугу сөбүлээтин?" - диэн ыйытыга: "Полимерная глинаан араас фигурка онорорбун олус сөбүлээтим. Инструкторбыт биһигини аан бастаан үөрөспүтэ, ол кэнниттэн практикаба кирибиппит, сэрэхтээх буолуу техниканы тутуһан, духуокаба фигуралары буһарар этибит. Мероприятиеба бэлэмнэнэр кэммитигэр биһиги оболору кытта алтыһан, тэнгэ үлэлээн, добордоспуһуг. Остолобуой аһылыга олус да миннигэс этэ. Мин санаабар, бу лаабыр миэхэ биэрдэ, бастатан туран, санга доботтору уонна бэйэм илибинэн ону-маны онорорго үөрэмиппиттэн астынабын", - диэн Ньурбатаагы техникескэй лицей үөрэнээччигэ Охлопкова Дайана кэпсээтэ.

Лаабыр устата оболор балл хомуйаллар, бэрээдэк, манна актыбынай кытты барытыгар

Маннайгы сезон түмүктэннэ

сабыдыаллыр. Сабыллытыгар аукцион оонһоппуттара, ол муступ балларынан араас бириискыйабыттар. Ырыа, үнкүү, киинэбэ уһулааһын, араас экскурсия, спортивной күрэхтэһиилэр, акци-

ялар - ити барыта киэн былаанга кирибит. Бары биригэ буолан, тэнгэ үөрэ-көтө лаабырдарын түмүктээтилэр.

Кира ПАХОМОВА.

Сайыммытын туһалаахтык атаарабыт

Оболор сайынны лаабырдары - бу бириэмэни сэргэхтик уонна туһалаахтык атаарарыгар, айымнылаах сайдыыга, обо духуобунай эйгэтин байытыга площадка. Ыйы быһа оболор биһиги оскуолабыт лаабырыгар бэйэлэрин талааннарын бөбөрөгүтүөхтэрин сөп.

Бэс ыйн 29 күнүгэр Николай Чусовской аатынан Антоновка орто оскуолатын иһинэн "Үрүйчээн" оскуола лаабыра аһылынна, онно 30 уол уонна кыыс обо сынъаннахтара. Сарсыардаттан биһиги оскуолабыт иһигэр музыка тыһааата, үөрүү-көтүү, обо күдүүтэ ньиригидэ уонна интэриэһинэй лаабыр олобо сабаланна. Биһиги лаабырга үлэлибит, оонһуубут, араас тэрээһиннэри тэрийэбит, обуруот аһын көрөбүт, күрэхтэргэ кыттабыт.

Салайаачыннан Фокина Туяра Николаевна - омук тылын учуутала, иитээччибит - социальнай педагог Онокурова Ирина Спиридоновна, баһаатайбыт - Хатылыкова Айсена Петровна. Ону таһынан 4 бастакы, иккис, үһүс курсу бүтэрбит устудьуоннар кэлэн практика ааһа сылдыаллар. Миннигэс аспытын Казакова Екатерина Григорьевна астыыр, иһиппитин сууйар Кычкина Мария Александровна, оскуолабытын хомуйар Максимова Алена Роллановна.

Биһиги сайынны каникулбутун туһалаахтык атаарабытыттан олус астынабыт.

РОЕВА Алина,
7 "б" кылаас үөрэнээччигэ.

– Демография –

Миллионному жителю Якутии подарили миллион рублей

Родители решили назвать девочку якутским именем – Сaina

В Национальном центре медицины республики состоялась торжественная выписка миллионного жителя Якутии – дочери Гаврила и Арины Онуфриевых из Мирнинского района. Родители решили назвать девочку якутским именем – Сaina. Семье вручили подарки и сертификаты республиканского целевого капитала "Дети столетия", регионального материнского капитала, а также вклад на сумму один миллион рублей на образование от "Алмазэргиэнбанка", сообщает ЯСИА.

Как рассказали родители ребёнка, новость о том, что их дочь оказалась миллионным жителем Якутии, стала неожиданностью для всех близких и родных.

"Мы узнали о том, что наша дочь стала миллионной жительницей республики, только после прямой трансляции Ысыаха Туймаады. Нам позвонил глава республики Айсен Сергеевич Николаев и сообщил эту радостную новость. Сначала даже не поверили, очень счастливы, что наша малышка уже оставила свой след в истории республики. Нас переполняет гордость!", – заявили родители.

Решение направить роженицу в Якутск приняли врачи Мирного из-за крупного веса ребёнка – более 4 кг.

"Благо роды прошли хорошо. Девочка родилась 23 июня с весом 4100 граммов и ростом 56

см. Ребёнок чувствует себя отлично и очень хорошо кушает", – рассказала мама малышки.

С выпиской миллионную жительницу Якутии поздравил заместитель председателя правительства республики Георгий Степанов, который вручил семье Онуфриевых сертификат республиканского целевого капитала "Дети столетия" на сумму 105 тысяч рублей и сертификат на предоставление регионального материнского капитала в связи с рождением второго ребёнка на сумму 232 тысячи рублей.

Большой подарок малышка получила от председателя правления АКБ "Алмазэргиэнбанк" АО Николая Долгунова. От имени банка миллионному жителю Якутии был предоставлен сертификат на сумму один миллион рублей на образовательные цели ребёнка.

По словам председателя постоянного комитета Государственного собрания (Ил Тумэн) республики по делам семьи и детства Алены Атласовой, за первую половину 2023 года в регионе роди-

лись уже более пяти тысяч детей.

"Рождение миллионного жителя нашей республики – это великая радость не только для семьи Онуфриевых, но и для всего народа Якутии. В прошлом году глава региона объявил о новом целевом капитале "Дети столетия", и мы всё ждали, когда же появится миллионный гражданин. Когда озвучили новость во время Ысыаха Туймаады о рождении ребёнка, весь народ, трибуны радостно ликовали. Семья получила поздравления со всех уголков нашей необъятной республики. Действительно, социальная политика нашего региона направлена на повышение рождаемости и поддержку семей. Мы будем и дальше работать по данному направлению, чтобы наши дети росли в развивающейся республике и становились патриотами своего государства", – подчеркнула Алена Атласова.

Общественный куратор Национального центра медицины, первая леди Якутии Людмила Николаева также поздравила семью с

этим значимым для всего региона событием.

"Ребёнок только успел родиться, а уже стал большим человеком. За ростом и развитием этой чудесной девочки теперь будет следить вся республика и даже страна. Я хотела бы пожелать родителям сил и терпения, чтобы воспитать достойного члена общества – гордости нашей республики. Ведь она приобрела особенный статус и определённый символ для нашей республики того, что наш регион растёт и развивается", – сказала Людмила Николаева.

Также с выпиской миллионную жительницу Якутии поздравили министр здравоохранения Лена Афанасьева, министр труда и социального развития Елена Волкова, генеральный директор Национального центра медицины республики Станислав Жирков и руководитель Управления ЗАГС при правительстве республики Тамара Кривошапкина.

Мария АРХИПОВА,
ЯСИА.

– Редакция почтат –

"Чэбдик" санаторийга сынньанын!

Соцстрах нөпүө МФЦ-га 2020 сыллаахха электроннай уочаракка тураммын, бэс ыйын 5 күнүттэн – 22 күнүгэр дээрэ Дьокуускай куоракка "Чэбдик" санаторийга сынньанар путёвка ылааммын эмтэнним.

Манна араас улуустартан элбэх киһи сынньанар, эмтэнэр эбит. Эмтэнэргэ процедура бөһөтө: бальнеопроцедуралар, гидротерапия, нафталановый ванна, массаж, теплелечение, грязелечение, аппаратнай физиотерапия, светотерапия, ингаляциялар, ЛФК, аэроионотерапия, кураанак углекислый ванна. Ити элбэх процедураттан быраас, киһи диагноһунан көрөн, сөп түбэһэрин аныыр.

Культмассовик үлэһит Анина Надежда Николаевна күн аайы кэриэтэ ырыаһыттары, үңкүүһүтэри ыгыртаан кэнсиэр бөбүтүн көрдүбүт. Атласовтар уһайбаларыгар тийэн алгыс ыллыбыт. Саха театрыгар 20 киһи буолан автобуһунан тиэллэн тийэн, премьерара сырыттыбыт. Күнгэ түөртэ миннигэс аһынан аһаталлар. Чурапчы улуһун Чыаппаратыттан сылдыар Андреева Александра Алексеевна кылынан хайдах өрөгө маастар-кылаас көрдөрдө.

Махтал буоллун "Чэбдик" үлэһиттэригэр. Мин старостанан үлэлэтим, спорт 5 күрүгэр күрэхтэһии ыттыбыт: бильярдка,

хабылыкка, хаамыскаба, дуобакка, саахымакка. Уопсайа 21 мэтээл туттарылынна. Биир нэдиэлэ устата күрүбү ыттыбыт, түмүгүн бэс ыйын 16 күнүгэр таһаардыбыт. Бэйэбит күспүтүнэн кэнсиэр көрдөрдүбүт. Бу курдук олус бэркэ сынньанан-чэбдигирэн

кэллибит.

Бэйэбитигэр да аатырбыт курорттартан итэбэһэ суох сынньанар-эмтэнэр сирдэрдээх эбиппит. Ол иһин "Чэбдик" санаторийга сынньана барын диэн улуһун дьонун ыгырабын.

"Тирэх" Күндээдэтээҕи инбэлииттэр обществоларын бэрэссэдээтэлэ
Акулина РОМАНОВА.

– Бйраһаай, оскуола! –

Күндээдэ оскуолата 47 выпуһун олох киэнг аартыгар атаарда

Сага үйэ биир күнү Сәһарҕата сандаарда, Сайдыы-үүнүү сардагатын Сырдык уота сыдыаайда. Сахабыт сарсынгы саргытын Салгыахтаах кэнчээри ыччаты Сырдыкка угууар оскуола Күндээдэ үрдүнэн сандаарда...
Бэһээнни курдук өйдүүбүт: сага суумка сүгэн, сибэкки дьөрбөтө тутуурданан, үөрэн-көтөн, долгуйан тийһин кэлбиттэрэ маннайгы кылааска. "А"-тан, "Б"-тан саҕалаан суруйарга, ааҕарга үөрэммиттэрэ.

Кылаас салайааччыта, социальнай педагог Николаева Лариса Марковна оҕолоругар – маннайгы выпуһугар кэс тылын тиэртэ.

Аммосова Марияҕа – үөрэх бастыңгар, "Кэскил" ансаамбыл үнкүүһүтүгэр – "Туску" НАДь худруга Элла Семенова грамота, бэлэх туттарда. Иппатьев Анатолийга – "Кэскил" ансаамбыл үнкүүһүтүгэр – Ньурба улуһун үөрэҕиригин профкомун аатыттан грамота уонна сэмэй бэлэҕи туттарда "Кэнчээри" оҕо саад салайааччыта Степанова Венера Ивановна. Кылаас лидеригэр Кириллин Геннадийга Николаев И.В. аатынан "Күндээдэ" АО дириэктэрэ Алексеев Александр Прокопьевич илии баттаһыннаах эбэрдэ сурук уонна харчынан бириэмийэ бэрилиннэ. Никитин Сергейгэ Ньурба улуһун киин балыһынатын профкомун аатыттан эбэрдэ сурук уонна харчынан бириэмийэ бэрилиннэ. Федоров Васяҕа – "Кэскил" ансаамбыл үнкүүһүтүгэр, Ньурба улуһун үөрэҕиригин профкомун аатыттан грамота уонна сэмэй бэлэҕи туттарда "Кэнчээри" оҕо саад салайааччыта Степанова Венера Ивановна уонна "Дьулуур" түөлбө салайааччыта Борисова Сардаана Прокопьевна харчынан бириэмийэ туттарда.

Төрөппүт кыһата, утуйбат уута
Оҕотун туһугар олугу ууар
Төрөппүт таптала оҕоҕо

Уҕараабат уостубат,
мэлдьитин баара!

Выпускниктар төрөппүттэрэ оҕолоругар бэлэхтэрин туттардылар "Книга-фотоальбом 2023 выпуск" уонна "Одарич" маҕаһынтан сертификат. Төрөппүттэр сага таас оскуолаларыгар "кулер" уонна "Книга-фотоальбом 2023" бэлэх ууннулар. Ыңгырылыбыт предметник-учууталларыгар уонна детсадка ииппит бас-

пытааталларыгар Павлова Л.В., Васильева С.В., баспытаатал көмөлөһөөччүлэригэр Филиппова В.И., Савинова Г.П. сэмэй бэлэхтэрин бэлэхтэтилэр выпускниктар ааттарыттан. Бастакы учууталларыгар Иванова П.В. уонна кылаас салайааччытыгар Николаева Л.М. эбэрдэ тылланы этэн туран, сибэкки дьөрбөтүн, бэлэхтэри биэрдилэр.

Билии төрдүн биһигэ,
Иитии төлкө тиһигэ
Кэрэ кэскил кэрдиһэ,
Кэскил түстүүр оскуолабыт
Убаастанар учууталларыгар
тыл бэрилиннэ.
Биһиги билэбит: бу кэмгэ, бу
чааска
Аһар оскуолатааҕы оҕо саас
кэмнэргит,
Аһар бүтэһик чуораан
тыаһынан,
Күлбүт-оонньообут кэрэчээн
оҕо сааскыт.
Өр кэтэспит, долгуйбут
бүтэһик экзаменнаргыт
буоллулар.
Баҕа санаабыт туолла!
Ол эрэри бастакы вальскытын
отой умнуоххут суоҕа! – диэн баран бары үнкүүгэ эргийдилэр.

ырыанан эбэрдэлээтилэр.

Сынныаланг кэмигэр үнкүү-битии, оһуоһай, хаартыскаҕа түһүү буолбута. Иккис остуолга выпускниктарга анаммыт улахан торду оскуола дириэктэрэ, кылаас салайааччыта, оҕолор бары тутуспутунан үөрүү-көтүү аргыстаах, уоттаах-күөстээх торду быстылар. Ол кэнниттэн оҕолор хас биридиилэрэ махтал тылланын эттилэр тапталаах оскуолаларыгар, учууталларга, төрөппүттэригэр. Араас оонньоулар оонньооннулар, күлүү-үөрүү аргыстаах дьоро киэһэбитин түмүктэтибит. Банкеттэригэр улахан махталын Лариса Марковна тириэртэ.

Банкет кэнниттэн бары тутуспутунан Ботомоойуга баран похуоттаан кэлбиттэрэ.

Мин бу сага таас оскуолабыт маннайгы банкетыгар фотограф быһыытынан ыңгырыллан, видеоҕа устан оҕолорго аныгы сиэринэн хаартыскаларын электроннай варианын хас биридиилэригэр бэлэх ууннум.

Билиини бэлэхтээн
кыһаллыбыттарыгар,
Оҕолордуун элбэх күнү
атаарбыттарыгар,
Бүгүңнү күн хас биридии
учуутал
Үөрэпит оҕолорунан киэн
туттарын
Инники суолугар эрэлин
уурарын билэбит.
Учуутал угууар улуукаан
билиигэ
Учуутал уһууар улахан
ситиһиһигэ ...

РОМАНОВА
Акулина Николаевна,
фотограф.

За последнее 10–15 лет, компьютеры, планшеты, смартфоны, сотовые телефоны и другие гаджеты полностью заполнили нашу жизнь.

Теперь они есть в каждой семье, у каждого взрослого и даже у ребенка. Молодежь пользуется интернетом гораздо больше, нежели раньше. Интернет, социальные сети, это все можно назвать «всемирной паутиной», которая все больше и больше опутывает человека, перенося его из реальной жизни в виртуальную.

Сегодня интернет, цифровая реальность практически поглощает жизнь молодых людей. С одной стороны, интернет действительно упрощает нашу жизнь. Появилось много новых возможностей, о которых молодежь прошлого поколения и мечтать не могла. Зачастую происходит так, что мы «зависаем» на несколько часов у экрана смартфона, бесконечно листая ленту в Instagram, смотря далеко неразвивающиеся видео в TikTok, или часами переписываемся в мессенджерах, вместо того, чтобы общаться с друзьями вживую.

Часто мы слышим от старшего поколения: «Молодежь уже не

Современная молодежь и современные технологии

та!». Но это вовсе не означает, что она хуже или лучше – просто другая, такая, какая есть. Сегодня молодые люди намного больше уверены в себе, активны, живут здесь и сейчас, ценят каждый мо-

– Цифровые технологии в нашей жизни –

мент. Выбор для нас – проявление своей индивидуальности. Ты сам выбираешь, как хочешь выглядеть, чем хочешь заниматься и что хочешь любить. Нынешняя молодежь считает, что «идеально-

го» не существует, поэтому каждый может проявлять себя так, как считает нужным. Еще один девиз молодого поколения – «Понимать и принимать» окружающих. Все реже среди молодежи можно услышать фразу «это ненормально», потому что многие установки и ценности кардинально поменялись. Поколения не пе-

рестанут меняться, и каждое из них будет по-своему эксклюзивно, будет вносить что-то свое, новое. Принимать это «новое» или нет – каждый решит для себя сам.

Тимофей ГАВРИЛЬЕВ,
студент II-го курса
СВФУ ИЯКН,
группа ЛТ 21.

Переход на электронный документооборот и создание цифрового архива является одной из составляющей цифровой трансформации Росреестра.

"Наличие электронных архивов позволяют ускорить сроки осуществления учетно-регистрационных процедур, предоставляемых населению. А главное, решает главную цель архивов - обеспечение сохранности документов реестровых дел и эффективности их использования", - говорит заместитель руководителя Управления Росреестра по Республике Саха (Якутия) Олег Гонтаренко.

Согласно решению Росреестра филиал

- Росреестр уведомляет -

Перевод в электронный вид кадастровых дел

ППК "Роскадастр" по Республике Саха (Якутия) ведет работу по переводу в электронный вид бумажных реестровых дел, хранящихся в архивах. По состоянию на 1 июня 2023 года оцифровано 1243875 единиц реестровых дел, что составляет 74,6 % от общего количества находящихся на хранении документов.

"Перевод в электронный вид дел правоустанавливающих документов на недвижимость, кадастровых дел проводится в рам-

ках реализации федерального проекта "Национальная система пространственных данных". На июнь 2023 г. подлежат к оцифровке всего 423109 дел, из них: правоустанавливающие документы - 281689 и кадастровые дела -141420", - сообщила начальник отдела ведения архива филиала ППК "Роскадастр" по Республике Саха (Якутия) Елена Удовенко.

Филиал ППК "Роскадастр" по Республике Саха (Якутия) напоминает, что пра-

вообладатели объектов недвижимости или их представители, наделенные соответствующими полномочиями могут запрашивать из архива копии документов. Для этого необходимо подать запрос в ближайший офис Центра "Мои Документы" или направить почтовым отправлением на адрес филиала ППК "Роскадастр" по Республике Саха (Якутия), а также при помощи электронных сервисов Росреестра. Если в архивном деле хранится оригинал запрашиваемого документа, копия будет выдана заявителю в течении трёх рабочих дней.

Материал подготовлен филиалом ППК Роскадастр по РС(Я).

УКАЗ

О введении режима чрезвычайной ситуации в лесах регионального характера, возникшей вследствие лесных пожаров на территории Республики Саха (Якутия)

В соответствии с Федеральным законом от 21 декабря 1994 г. № 68-ФЗ "О защите населения и территорий от чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера", постановлением Правительства Российской Федерации от 17 мая 2011 г. № 376 "О чрезвычайных ситуациях в лесах, возникших вследствие лесных пожаров", в связи с введением чрезвычайной ситуации в лесах муниципального характера на территориях Олекминского и Усть-Майского районов, установившимися IV, V классами пожарной опасности в лесах, увеличением количества и площади лесных пожаров на территориях южных, северо-восточных и центральных улусов (районов) Республики Саха (Якутия) постановляю:

1. Вести с 3 июля 2023 года режим чрезвычайной ситуации в лесах регионального характера, возникшей вследствие лесных пожаров на территории Республики Саха (Якутия).
2. Сообщить о данном решении Государственному Собранию (Ил Тумэн) Республики Саха (Якутия).
3. Правительству Республики Саха (Якутия) (Тарасенко А.В.) принять меры по тушению лесных пожаров и недопущению угрозы населенным пунктам в условиях режима чрезвычайной ситуации в лесах регионального характера.
4. Установить режим функционирования "Чрезвычайная ситуация" для органов управления и сил Якутской территориальной подсистемы единой государственной системы предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций.
5. Рекомендовать главам муниципальных образований Республики Саха (Якутия) обеспечить привлечение сил и средств для ликвидации чрезвычайной ситуации в лесах регионального характера на территориях муниципальных образований.
6. Признать утратившим силу Указ Главы Республики Саха (Якутия) от 30 июня 2023 г. № 2922 "О введении режима повышенной готовности на территории Республики Саха (Якутия)".
7. Контроль исполнения настоящего Указа оставляю за собой.
8. Опубликовать настоящий Указ в официальных средствах массовой информации.

Глава Республики Саха (Якутия) А. НИКОЛАЕВ.
г. Якутск
3 июля 2023 г. № 2923.

- ГИБДД сэрэтэр -

Суол быраабылатын мэлдьи тутуһан, сэрэхтээхтик сылдьаргытыгар ыңырабыт!

Бэс ыйын 23 к. үүнэр түүнүгэр Ньурба оройуонун Малдыафар нэһилиэгэр 3 киһи өлүүлээх суол-тырааныспар быһылаана табыста. Ити тутуһан сарсыарда 3 ч. 45 мүн. дьуһурунай чааска суһал иһитиннэри кирибитэ. Бэрэбиэркэ түмүгэр барылаан биллибитинэн, түүн 2 ч. 30 мүн. Чуукаар-Быһыттаах муниципальной массына суолугар Малдыафартан 1 килэмэтирдээх сиргэ гр. С. "Регулмото-кроссрудз" матассыкылынан утары балаһаҕа тахсан атын матассыкылынын харсыпыт. Хомойуох иһин, суол-тырааныспар быһылааныгар 3 киһи суорума суолланна, биир киһи эчэйдэ.

Ол иһингэр 19 саастаах уонна 18 саастаах мотоциклистар, 17 саастаах пассажир тутатына олохтон туораагылар. 18 саастаах пассажир ыараханнык эчэйэн улуустаабы киин балыһаҕа киллэрилиннэ. Бэрэбиэркэ ытылла турар, ГИБДД отделын начаалынньыга Малдыафартан тахсан үлэли сылдьар. Мотоциклистар иккиэн правата суохтар, матассыкылар ГИБДД-га олохтоммут бэрээдэгинэн регистрацияламмахтар. Ити-

ни таһынан, бэрэбиэркэ көрдөрбүтүнэн, бу быһылаан кыттыылаахтарыттан хайалара даҕаны шлема суох эбит. Суол-тырааныспар быһылаанын чачытынан матырыяаллар силиэстийэлиир уорганнарга бэрилиннилэр.

Сайынны кэмгэ матассыкыллаах дьон элбиэр, ону кытта дэн-оһол тахсар куттала эмиэ улаатар. Онон, убаастабыллаах биир дойдулаахтарбыт, эһигини барыгытын сэрэхтээхтик сылдьаргытыгар ыңырабыт. Ону таһынан оболоргутугар, суоппар бырааба суох уонна итирик туруктаах дьонго бэйэбит тырааныспаргытын туттарбаккытыгар диэн өссө хатылаан этэбит. Бу маньны биир кыра албастан, быстах санааттан улахан быһылан, киһи олоҕо быстаха былданыыта уонна улахан хоромну тахсыан сөбүн өйдүүх тустаахпыт.

Дьону барыгытын Суол быраабылатын мэлдьи тутуһан, сэрэхтээхтик сылдьаргытыгар ыңырабыт.

Ньурбатаабы ГИБДД сулууспата.

- К сведению населения -

В Якутске продолжают оперативно-профилактические мероприятия

На этот раз операция "Должник" прошла на паромной переправе. Сотрудники Северо-Восточного линейного управления МВД РФ на транспорте и Управления ФССП России по Республике Саха (Якутия) проводили проверку на наличие задолженностей среди пассажиров паромов, следующего из Якутска в Нижний Бестях и обратно.

Гражданам, у которых имеются неоплаченные долги, вручены повестки о явке на прием к судебному приставу-исполнителю, требования об оплате задолженностей.

Невыполнение законных требований судебного пристава-исполнителя влечет за собой наложение ад-

министративного штрафа, а должник, который не явился по повестке без уважительных причин, может быть принудительно доставлен в отделение для дачи объяснений.

Управление ФССП России по Республике Саха (Якутия) уведомляет граждан, что применение принудительных мер в рамках исполнительных производств имущественного характера можно избежать в случае полной и своевременной оплаты задолженности.

Управление ФССП России по Республике Саха (Якутия).

В соответствии со статьей 30 Федерального закона от 21 декабря 1994 г. № 69-ФЗ "О пожарной безопасности", статьей 15 Закона Республики Саха (Якутия) от 9 октября 2008 г. 607-3 № 105-1У "О пожарной безопасности в Республике Саха (Якутия)", в связи с повышением классов пожарной опасности в лесах на территории республики, в целях недопущения массового возникновения лесных пожаров и иных ландшафтных (природных) пожаров постановляю:

1. Установить с 3 июля 2023 года до особого распоряжения на территории Республики Саха (Якутия) особый противопожарный режим.
2. Министерству экологии, природопользования и лесного хозяйства Республики Саха (Якутия) (Перфильев Е.А.) вести на территории Республики Саха (Якутия) ограничения пребывания граждан в лесах и въезда в них транспортных средств, а также проведения в лесах определенных видов работ.
3. Органам местного самоуправления муниципальных образований Республики Саха (Якутия) обеспечить привлечение населения для профилактики и локализации лесных и иных ландшафтных (природных) пожаров вне границ населенных пунктов согласно планам тушения лесных пожаров и мобилизационным планам, проведение мероприятий по увеличению противопожарных разрывов по границам населенных пунктов, создание противопожарных минерализованных полос.
4. Рекомендовать органам местного самоуправления муниципальных образований Республики Саха (Якутия):
1) ввести запрет на посещение гражданами лесов земель сельскохозяйственного назначения, земель запаса, земель

**УКАЗ
Об установлении особого противопожарного режима на территории Республики Саха (Якутия)**

- населенных пунктов, не связанное с осуществлением служебной деятельности;
- 2) организовать работу мобильных постов, ограничивающих доступ населения в леса земель сельскохозяйственного назначения, земель запаса, земель населенных пунктов;
- 3) создать временные противопожарные посты в населенных пунктах, подверженных угрозе лесных и иных ландшафтных (природных) пожаров;
- 4) запретить разведение костров, сжигание твердых бытовых отходов, мусора на территориях садоводческих и огороднических товариществ, населенных пунктов и прилегающих территориях, выжигание травы, в том числе на земельных участках, непосредственно примыкающих к лесам, землям сельскохозяйственного назначения, защитным и озеленительным лесным насаждениям, а также проведение иных пожароопасных работ;
- 5) запретить использование мангалов и иных приспособлений для тепловой обработки пищи с помощью открытого огня (за исключением мангалов и иных приспособлений, находящихся и эксплуатирующихся на территориях объектов общественного питания (ресторанов, кафе, баров, столовых, пиццериях, кофейнях, пельменных, блинных);
- 6) привлечь к проведению профилактической работы и патрулированию представителей добровольной пожарной охраны, добровольцев и волонтеров, а также жителей населенных пунктов;
- 7) организовать проведение разъяснительной работы с населением по соблю-

- дению требований пожарной безопасности и порядка действий при возникновении пожара на территориях населенных пунктов, садоводческих и огороднических товариществ;
 - 8) организовать проведение совещаний с председателями садоводческих и огороднических товариществ по выполнению мер пожарной безопасности и организации добровольных пожарных дружин из числа членов указанных товариществ;
 - 9) организовать работу по очистке от сухой травянистой растительности, валежника, мусора и других горючих материалов бесхозных и длительное время не эксплуатируемых приусадебных земельных участков на территориях садоводческих и огороднических товариществ;
 - 10) обеспечить содержание в исправном состоянии естественных и искусственных водоисточников и подъездных путей для беспрепятственного забора воды пожарными автомобилями;
 - 11) в случае осложнения лесопожарной обстановки принять дополнительные меры, препятствующие распространению лесных и иных ландшафтных (природных) пожаров на земли населенных пунктов (увеличение противопожарных разрывов по границам населенных пунктов, создание противопожарных минерализованных полос и иные меры);
 - 12) принять иные дополнительные меры пожарной безопасности в рамках действующего законодательства.
5. Рекомендовать Главному управлению Министерства Российской Федера-

ции по делам гражданской обороны, чрезвычайным ситуациям и ликвидации последствий стихийных бедствий по Республике Саха (Якутия) (Гарин П.С.) совместно с Министерством экологии, природопользования и лесного хозяйства Республики Саха (Якутия) (Перфильев Е.А.) организовать работу по предупреждению, выявлению и пресечению нарушений требований пожарной безопасности, правил пожарной безопасности в лесах и особого противопожарного режима.

6. Министерству экологии, природопользования и лесного хозяйства Республики Саха (Якутия) (Перфильев Е.А.) совместно с Министерством инноваций, цифрового развития и инфокоммуникационных технологий Республики Саха (Якутия) (Семенов А. А.):

- 1) информировать население, в том числе в информационно-телекоммуникационной сети Интернет, о введении на соответствующих территориях особого противопожарного режима и связанных с этим ограничениях;
- 2) увеличить частоту демонстрации видеороликов по предупреждению возникновения лесных пожаров.
7. Контроль исполнения настоящего Указа возложить на первого заместителя Председателя Правительства Республики Саха (Якутия) Садовникова Д. Д.
8. Настоящий Указ вступает в силу с момента подписания.
9. Опубликовать настоящий Указ в официальных средствах массовой информации.

Глава Республики Саха (Якутия) А. НИКОЛАЕВ.
г. Якутск
3 июля 2023 г. № 2924.

МИНИСТЕРСТВО ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
ПО РЕСПУБЛИКЕ САХА (ЯКУТИЯ)

СЛУЖБА В ПОЛИЦИИ

**ДЛЯ СИЛЬНЫХ
ДУХОМ**

сканируй QR-код
и заполни анкету

**МВД по Республике Саха (Якутия)
приглашает на службу в полицию**

45-45-45

**ул. Дзержинского 10
кабинет 123**

МЫ ГАРАНТИРУЕМ:

- Достойную стабильную заработную плату
- Бесплатное медицинское обследование
- Ежегодные путевки в санатории
- Ежегодный оплачиваемый отпуск с оплатой проезда
- Бесплатное страхование жизни и здоровья
- Возможность раннего ухода на пенсию начиная с возраста от 30 лет
- Возможность бесплатного обучения в образовательных организациях МВД России
- Перспективу карьерного роста

– **Пожароопасный сезон-2023** –

Введен режим чрезвычайной ситуации в лесах

Уважаемые гости и жители Нюрбинского района!

В соответствии с Федеральным законом от 21 декабря 1994 г. № 68-ФЗ "О защите населения и территорий от чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера", постановлением Правительства Российской Федерации от 17 мая 2011 г. № 376 "О чрезвычайных ситуациях в лесах, возникших вследствие лесных пожаров", Указом Главы Республики Саха (Якутия) от 3 июля 2023 года № 2923 введен режим чрезвычайной ситуации в лесах регионального характера, возникшей вследствие лесных пожаров на территории Республики Саха (Якутия).

В связи с установлением на территории Республики Саха (Якутия) IV и V классов пожарной опасности в лесах по условиям погоды, отсутствием улучшения пожароопасной обстановки в лесах по данным прогноза метеорологических (погодных) условий в целях установления дополнительных

требований при действии особого противопожарного режима на территории Республики Саха (Якутия). В соответствии со статьей 53.5 Лесного кодекса Российской Федерации приказом Минприроды России от 06.09.2016 № 457 "Об утверждении Порядка ограничения пребывания граждан в лесах и въезда в них транспортных средств, проведения в лесах определенных видов работ в целях обеспечения пожарной безопасности в лесах и Порядка ограничения пребывания граждан в лесах и въезда в них транспортных средств, проведения в лесах определенных видов работ в целях обеспечения санитарной безопасности в лесах", Указом Главы Республики Саха (Якутия) от 03.07.2023 г. № 2924 установлен особый противопожарный режим на территории Республики Саха (Якутия).

Приказом Министерства экологии, природопользования и лесного хозяйства Республики Саха (Якутия) от 4 июля 2023 года № 01-

05/1-490 "О введении ограничения пребывания граждан в лесах и въезда в них транспортных средств, а также проведения в лесах определенных видов работ". В связи с чем категорически запрещается выезд граждан в лесной массив до снятия особого противопожарного режима и ЧС.

Нарушение правил пожарной безопасности в лесах в условиях особого противопожарного режима, режима чрезвычайной ситуации в лесах возникшей вследствие лесных пожаров:

- для граждан штраф - от 40 000 до 50 000 рублей;
- для должностных лиц - от 60 000 до 90 000 рублей;
- для юридических лиц - от 600 000 до 1 000 000 рублей;

**Берегите лес!
Не становитесь виновником
лесного пожара!**

ГКУ РС(Я) "Нюрбинское
лесничество".

– **Кэриэстэбил** –

Саха биир бастын Далбар Хотуна этэ...

Тапталлаах ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, сэри кыттыылаабын огдообото **КОПЫЛОВА Агафья Егоровна** ыарахан ыарыы кэнниттэн ыам ыйын 22 күнүгэр олохтон барбыта номуо 40 хонугун туолла. Ийэбит барахан атабын эчэппэтэбэ буоллар, өссө да 100 сааһыгар диэри олорун 3 сыл тийбэтэбэ кыһылаах. Атын кырдыаҕас дьонго онгоролорун курдук операция онгорбокolor эрдэ барда диэн хомолтолоохтут. Кини олоххо олус тардыһылаах, киэн көбүстээх, үтүө санаалаах, дьонуннах, мындыр өйдөөх, саха биир бастын Далбар Хотуна этэ. Киһиэхэ бары тэн сыһыаннаах, элбэх сангата суох, көнөтүнэн сылдыар, үтүө сүбэһит этэ.

Өр сылларга промышленной, бытовоей комбинээттэргэ инстэн-нээнинэн, сыах сэбиэдиссэйинэн, кассирынан, кладовщигынан ситиһилээхтик, бэринилээхтик үлэлээбитэ, уопастыбаннай үлэни партинай, профсоюзнай тэрилтэлэр бэрэссэдээтэлинэн талыллан энкилэ суох үчүгэйдик үлэлээн дьон убаастабылын ыла, "Компартияҕа 50 сыл" диэн бэлиэлээх коммунист этэ.

1972 сыллааха аҕабыт өлбүтүн кэннэ огдообо хаалан, 4 оҕотун иитэлээн атахтарыгар туруортаан дьон сиэринэн киһи онгортообута.

Билигин бары ыал эбээлэрэ, эһэлэрэ буолан биэнсийэбэ олорубут. Бэйэбит коммитигэр тэрилтэбэ сириллибэт, хайбалга сылдыар үлэһиттэр этибит. Кини биһигини кырабытыттан чийинэй, толоругас, эппиэтинэстээх, үтүө санаалаах буоларга үөрэтэрэ, такайара. Бэйэтин холобурунан иитэрэ.

Ийэбитин тihэ суолугар атаарарга күүс-көмө, өйөбүл буолбут 2 №-дээх оскуола кэлэктиибигэр, администрациятыгар, профкомугар, быткэбинээккэ бииргэ үлэ-

лээбит дьүөгэлэригэр, оҕолоро оскуола бииргэ үөрэммит 1974 с. 10 "в" кылаас, 1977 с. 10 "г" кылаас выпускниктарыгар, Сэргэлээх-2 дьүөгэлэргэ, Комсомольскай уулуссатаагы былыргы ыалларбытыгар Тартакиновтарга, Васильевтарга, Корниловтарга, Васильевтарга, билинни ыалларбытыгар Епифанова Галинаҕа, Ушканова Антонинаҕа, Петровтарга, чугас аймахтарбыт куораттан Литвиновтарга, До Мира Владимировнаҕа, Күндээдэттэн Захаровтарга, Борисовтарга, Нурбаттан Федоровтарга, Аранастаахтан Саввиновтарга махталбытын биллэрэбит. Ийэбитин кыргыттарын тэнэ истинник, чугастык көрсүбүт-харайсыбыт дьүөгэбитигэр Капитолинаҕа, мдестраларга Ольгаҕа, Шураҕа, скорай үлэһиттиригэр, 1 учаастак эдэр терапевт ырааһыгар, систэртэтигэр үтүө санааларынан, көмөлөрүнэн ыарыытын чэпчэтиспиттиригэр барба махталбытын тиэрдэбит, сүгүрүйэбит. Барыгытыгар уһун үйэлээх дьоллоох олобу, кытаанах доруобуйаны, үлэбитигэр-үөрэххитигэр урдук ситиһиилэри баҕарыбыт!

Күндү ийэбит, эбээбит барахан быдан дьылларга ыраһаай!

**Оҕолоро, сиэннэрэ,
хос сиэннэрэ.**

Махтанабыт

Күндү тапталлаах кэргэним, ийэбит, эбэбит, хос эбэбит **ГЕРАСИМОВА Анфиса Прокопьевна** ыам ыйын 25 күнүгэр ыарахан ыарыыттан күрэммитэ 40 хонугар буолла.

Ыарахан кэммитигэр кутурбаммытын тэнгэ үлэстибит, күүс-көмө буолбут бииргэ төрөөбүттэригэр, чугас аймах дьоммутугар, бииргэ үөрэммит, үлэлиир доҕотторбутугар, ийэбит дьүөгэлэригэр, чугас билэр дьоммутугар мунура суох махталбытын тиэрдэбит. Барыгытыгар чэгиэн доруобуйаны, дьоллоох олобу баҕарабыт.

Кэргэнэ, оҕолоро, кийинтэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ, сизэн күтүөтэ, хос сиэннэрэ.

Объявление

Продаю земельный участок под гараж по улице Бекурина, район магазина "Поле". Рядом центральное отопление. Цена по договоренности.

Телефоны: 8-914-823-97-06, 8-914-280-48-71.

<p>Тапталлаах ырааппыт, Антоновкаттан төрүттээх СТЕПАНОВ Николай Николаевич 55 сааһыгар олохтон туораабытынан кыһыгар Аняҕа, ырааһыгар Лааһарга кини дьэ кэргэнигэр, урууларыгар диниринг кутурбаммытын холбуубут.</p> <p>Антоновкаттан эдьийдэрэ Катя, Марина дьэ кэргэттэрэ, балта Лиана дьэ кэргэнэ.</p>	<p>Дьэ кэргэммит чугас доҕоро, күндүтүк саныыр киһибит ЕГОРОВ Виктор Иванович хомолтолоохтук күн сириттэн күрэммитинэн аймахтарыгар диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Антоновкаттан Васильевтар, Петровтар.</p>
<p>Бордог нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо, үлэ бэтэрээнэ, өр сылларга Ст. Васильев аатынан сохуоска, таһаарылаахтык үлэлээбит СТЕПАНОВА Татьяна Николаевна уһуннук ыарытыан күн сириттэн барбытынан кыһыгар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр бары аймахтарыгар диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит. Эһиги ыар сүтүккүт аһыытын тэнгэ үлэстэбит.</p> <p>"Бордог нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата, нэһилиэк депутаттары, бэтэрээннэр Сэбиэттэрэ.</p>	<p>Киирэл бибилиэтиэкэтигэр бииргэ үлэлиир кэллиэбитигэр Николаева Альбина Ивановнаҕа, кини дьэ кэргэнигэр, чугас аймахтарыгар бииргэ төрөөбүт убайлара, ырааһыгар Ф.Г. Софонов аатынан Нурбатааҕы Киин бибилиэтиэкэбэ өр сылларга үтүө суобастаахтык бииргэ алтыһан үлэлээбит кэллиэбит ЕГОРОВ Виктор Иванович соһумардык күн сириттэн күрэммитинэн диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Нурбатааҕы Киинэһитин Бибилиэтиэкэ ситимин кэлэктиибэ.</p>
<p>Маалыкай орто оскуолатыгар биир кылааска үөрэммит убаастыыр дьүөгэбитигэр Калинина (Тимофеева) Саргылана Николаевнаҕа, кини кэргэнигэр Станислав Александровичка, оҕолоругар тапталлаах уоллара, убайлара, анал байыаннай эппэрээсийэ кыттыылааҕа КАЛИНИН Жена эдэр сааһыгар олохтон туораабытынан диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.</p> <p>Маалыкай орто оскуолатын 1982 сыллаах ыспустара.</p>	<p>Бииргэ үөрэммит табаарыспыт, доҕорбут, элбэх оҕо аҕата, тапталлаах эһэтэ, "Нурба" сохуоска, Нурбатааҕы суол онгортор тэрилтэбэ үтүө суобастаахтык үлэлээбит, Антоновка сэлээннэтигэр төрөөбүт САВВИНОВ Николай Иванович от ыйын 1 күнүгэр ыарахан ыарыыттан күн сириттэн күрэммитинэн кэргэнигэр Светлана Степановнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, бары аймахтарыгар диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.</p> <p>1973 с. Антоновка оскуолатын выпускниктара.</p>
<p>Күндү күтүөппүт, СВО кыттыылааҕа КАЛИНИН Евгений Константинович соһумардык олохтон туораабытынан кэргэнигэр, балтыбытыгар Августина Альбертовнаҕа, оҕолоругар Виттека, Настенаҕа, дьонугар Саргылана Николаевнаҕа, Константина, Тамараҕа, Воваҕа диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.</p> <p>Нурбаттан, Кириэс Халдыайыттан, Хаандыаттан, Күндээдэттэн, Антоновкаттан бары аймахтар.</p>	<p>Күндү кийииппитигэр Аанчыкка, ырааппытыгар Максимга тапталлаах аҕалара, оҕолоро тапталлаах эһэлэрэ САВВИНОВ Николай Иванович уһун ыарахан ыарыыттан күн сириттэн күрэммитинэн диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Антоновкаттан Степановтар дьэ кэргэттэрэ.</p>
<p>Төрөппүттэрибт чугас табаарыс ыаллара, убаастыыр, эдьийбит курдук чугастык саныыр киһибиитигэр тетя Зинабытыгар кэргэнэ, оҕолоругар аҕалара СТЕПАНОВ Анатолий Дмитриевич (Дядя Толя) соһуччу ыалдын күн сириттэн күрэммитинэн диниринг кутурбаммытын холбуубут. Ийэ буора сымнаҕас буоллун.</p> <p>Коя, Саһа Ивановтар уонна киһилэр дьэ кэргэттэрэ.</p>	<p>Нурба постотугар, "Безрезка" маҕаһыына үтүө суобастаахтык көчөгөр-охраннигынан үлэлээбит АНТОНОВ Филипп Филиппович күн сириттэн туораабытынан аймах-билэ дьонугар диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Чугас дьоно Алексеевтар.</p>
<p>Күндүтүк саныыр убайым, таайыт Бинчик хомолтолоохтук Орто дойдун олохтотан барбытын туһунан динирингит курууһунан туран иһитиннэрэбит. Эн сырдык мөс-сүөгүнүн биһиги сүрэхпитигэр өрүү илдэ сылдыахпыт.</p> <p>Балта Альбина, күтүөтэ Туола, оҕолор, сиэннэр.</p>	<p>Биһиги биир дойдулаахпыт, 90-с сылларга Малдыагар нэһилиэгин Баһылыгынан үлэлээбит Дьокуускай куорат олохтооҕо Филиппов Василий Никифорович уонна кини кэргэнэ, Малдыагар орто оскуолатын бибилиэтиэкэринэн үлэлээбит Филиппова Маргарита Петровна төрөппүт уоллара, үс оҕо амаара аҕата, Украинаҕа буола турар анал байыаннай дьайыы кыттыылааҕа ФИЛИПОВ Петр Васильевич бэс ыйын 19 күнүгэр дойдутун көмүскэлигэр сырдык тыһына быһына.</p> <p>Бүөккэ 1997 сыллааха Малдыагар орто оскуолатын бүтэрэн, Дьокуускай куорат 16-СПТУгар суоптар үөрэбэр кирибитэ. 1999 сыллааха армияҕа ынырыллан ВДВга сулуспаалабыта, сэриигэ барыар диэри патриотическай общество көхтөөх кыттыылааҕа этэ.</p> <p>Сахабыт норуотун биир бастын ыччата олус хомолтолоохтук сырдык тыһына быстыбытынан төрөппүттэригэр, кэргэнигэр, оҕолоругар, аймахтарыгар, доҕотторугар, чугас аймах-билэ дьонноругар, хараастан туран, биир дойдулаахтарын аатарыттан диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>"Малдыагар нэһилиэгэ" МТ Дьаһалтата.</p>
<p>Күндү ыраатым Виктор хомолтолоохтук олохтон барбытынан диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Эдьийэ Тамара, оҕолор, сиэннэр.</p>	<p>Күндү ыраатым Виктор хомолтолоохтук олохтон барбытынан диниринг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Эдьийэ Валентина, күтүөтэ Слава, оҕолоро, сиэннэр.</p>
<p>Убаастыыр бииргэ үөрэммит табаарыспыт ЕГОРОВ Виктор Иванович күн сириттэн күрэммитинэн бары аймахтарыгар, чугас дьонугар кутурбаммытын биллэрэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.</p> <p>Бииргэ үөрэммит табаарыстара, 1976 с. выпуск, 10 "в" кылаас.</p>	<p>Телефона: Кылаабынай редактор, компьютернай отдел - 2-33-32. e-mail: redakcia06@mail.ru</p> <p>Хаһыат чэппиэргэ тахсар. Тыла: сахалыы, нууччалыы</p>

